

ΦΥΣΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ.

§. α. Φυσική.

§. 1. **Ανάερασις τῶν υγρῶν.** Εἰς τὰ ὑπομνήματα τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Βερολίνου, ἔτους 1785 φυλ. 2, καὶ εἰς τὰ *Annales de Chimie* X. 49., εὐρίσκεται ἡ ἐκθεσις τῶν πειραμάτων τοῦ Κυρίου Ἀχαρ (Achar) πρὸς ἐρευναν, εὖν τὸ καθαρὸν ὕδωρ βράζει πάντοτε εἰς τὸν αὐτὸν βαθμὸν ὅταν δὲν ἐπιπέσει καμὶ ἀπὸ τῆν κίνησιν καὶ θλίψιν τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος. — Ἴδου οἱ κυριώτεροι συμπερασμοὶ τῶν πειραμάτων.

α. Ὅταν τὸ ὕδωρ βράζει εἰς μετάλλινά ἀγγεῖα, δὲν φυλάττει πάντοτε τὸν αὐτὸν βαθμὸν τῆς θερμότητος, ἀλλ' ἡ κρᾶσις (α) πότε αὐξάνει καὶ πότε ἐλαττοῦται· αὕτη ἡ τῆς κρᾶσις μεταβολὴ προέρχεται ἀπὸ τῆν ἀκατάπαυστον κίνησιν τοῦ ἀέρος εἰς τὰ πλάγια τοῦ ἀγγείου μέρη καὶ εἰς τῆν ἐπιφανείαν τοῦ ὕδατος. Ὅταν δὲ τὸ ὕδωρ βράζει εἰς ἀγγεῖα ὑάλινα, ἡ κρᾶσις τοῦ υγροῦ μένει ἡ αὕτη, ἐπειδὴ ἡ κίνησις τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος δὲν ἐπιπέσει εἰς τὰ ὑάλινα πλάγια.

β. Ἡ ὕλη, ἐξ ἧς τὸ ἀγγεῖον εἶναι κατασκευασμένον, δὲν ἔχει καμμίαν ἐπίρροιαν εἰς τῆν κρᾶσιν τοῦ βράζοντος ὕδατος.

Ὁ Κύριος Gay-Lussac θεωρεῖ τὸν πρῶτον συμπερασμὸν ὡς σφαλερὸν, ὡς πρὸς τῆν ἐπίρροιαν τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος εἰς τὰ πλάγια τῶν ὑάλινων ἀγγείων· ἐπειδὴ νομίζει πρᾶγμα ἀδύνατον, ὅταν ὁ ἀήρ ἐνεργῆ εἰς τὰ μετάλλινά ἀγγεῖα νὰ μὴ ἔχη τῆν αὐτὴν ἰσχὺν εἰς τὰ ὑάλινα. Ἀλλ' οὔτε καὶ τὸν δεύτερον συμπερασμὸν δέχεται· ἐπειδὴ νομίζει, καὶ ἡ πείρα τὸ βεβαιεῖ, ὅτι ἡ ὕλη τῶν ἀγγείων ἐπιπέσει εἰς τῆν κρᾶσιν

(α) Μὲ τὸ κρᾶσιν ἐννοεῖ τὸ, la temperature. —

τοῦ βραζοντος ὕδατος· ὁ Κύριος G. Lussac ἐδεδεικνῆ πρότι-
νων ἐτῶν (α), ἔτι τὸ ὕδωρ βράζει ταχύτερα εἰς τὰ μέταλλα
ἀργεῖα παρά εἰς τὰ ὑάλινα· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Κύριος Musohé
προφάνισαρ εἰς τὸ Heidelberg καὶ ἄλλοι τινὲς ἀμφιβάλλουσιν
εἰς τοῦτο καὶ ἔκαμαν μάλιζα καὶ πειράματα ὅχι ὁμοίως μὴ
ικανὴν ἀκρίθειαν, ὁ Κύριος G. Lussac ἐκθέτει τὰ ἑξῆς:

Ὅταν διατηρῶσιν εἰς ἓνα ὑέλινον ἀγγεῖον ἡμιπλήρωτον,
τὴν ἀνάφρασιν τοῦ ὕδατος, ὁ προερχόμενος φλυσμός προση-
γέλει ὅτι τὸ ὕδωρ βράζει μὲ δυσκολίαν· αἱ τοῦ ἀτμοῦ φλυ-
κτίδες εἶναι ὀγκώδεις καὶ σπάνιαι· ἡ κρᾶσις ποτ' αὐξάνει
καὶ ποτε ἐλαττοῦται· ἀλλ' εἰάν τὸ ἀγγεῖον εἶναι μέταλλον
ὡς ἀπὸ λευκὸν σίδηρον· ὁ φλυσμός εἶναι πλέον βραδύς· αἱ
φλυκτίδες μικρότεραι, ἀλλ' ὁμοίως συχναὶ καὶ πολλαί· ἡ με-
ταβολὴ τῆς κρᾶσεως εἶναι μικρὰ καὶ ὁ βαθμὸς τῆς θερμότη-
τος, εἰς τὸν ὅποιον τὸ ὕδωρ βράζει, εἶναι χαμηλός· Ὅθεν τὸ ὕδωρ
βράζει βραδύτερα εἰς ἀργεῖα ὑέλινα παρά εἰς μέταλλα, καὶ
αἱ μεταβολαὶ τῆς κρᾶσεως διαφέρουσι περισσότερο εἰς τὴν
πρώτην περιῆσιν παρά εἰς τὴν δευτέραν· μάλιζα δὲ, εἰάν
ἀντὶ ὕδατος βράσωσι θεῖκόν ὄξύ, τότε τὸ θερμομετρεῖον ἀνα-
βαίνει εἰς βαθμὸν ἀνώτερον ἀπὸ τὸν συνηθῆ· καὶ τὸ βράζον
ὕγρον εὐρίσκειται εἰς τὰς αὐτὰς περιῆσεις, ὡς εἰάν ἦτο κλει-
σμένον εἰς ἓν ἀγγεῖον ὅπου εὐδύνατο νὰ βράσῃ εἰς μικρὰν
κρᾶσιν, καὶ εἰς τὴν συνηθὴ τῆς ἀτμοσφαιρας καταβῆναι·
ἀλλ' ὅπου ὁμοίως δὲν κοινώνει μὲ τὸν ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα, τὴν
ἀνοῖξασί τὴν κοινωσίαν αὐτὴν, ἀμέσως θέλει ἐξατμισθῆ πο-
σότης ἀτμοῦ ἀνάλογος μὲ τὴν ὑπερβαίνουσαν τὸν συνηθῆ
ἀναβράσεως βαθμὸν θερμότητα, ὁ βαθμὸς τῆς κρᾶσεως θέ-
λει καταβῆ ἕως εἰς τὸν 100° καὶ θέλει ἀποτελεσθῆ ἐκφυσι-
κρότησις.

Ἡ ἰσχὺς, ἣτις ἐμποδίζει τὴν ἐξατμισί τοῦ ἀτμοῦ, εἰς
κρᾶσιν εἰς ἣν ὑπερφέρει τὴν ἐν τῷ κενῷ τῆς ἀτμοσφαιρας κα-
ταβλήθην, ἀντὶ εἰς τὴν συνοχὴν τῶν μερῶν τοῦ ὑγροῦ, τῶν
ὅποιον ὁ ἀτμός πρέπει νὰ νικῆσῃ, καὶ εἰς τὴν ἀντίστασιν τῆς
ἀλλαγῆς τῆς καταστάσεως (β). Ἡ συνοχὴ τῶν μερῶν τοῦ ὑγροῦ

(α) Annal. de Chim. et de Phys. vol. LXXXII. pag. 174.

(β) Δηλαδή, τὴν ἀντίστασιν τὴν ὅποιαν τὸ ὑγρὸν πρέπει νὰ υπερί-
διὰ νὰ λάβῃ ἀερόδες σχῆμα.

ἐπιβάσει τὰ μέγιστα εἰς τὸν βαθμὸν, εἰς τὸν ὅποιον τὸ ὑγρὸν
βράζει· ἐπειδὴ ὁ ἀτμός διὰ νὰ σχηματισθῆ πρέπει νὰ ὑπερ-
βῇ τὴν ὅποιαν τάσχει θλίψιν καὶ τὴν συνοχὴν τῶν μερῶν τοῦ
ὑγροῦ. Ἡ δὲ πυραγωγικὴ τοῦ σώματος ἰδιότης ἔχει τὴν αὐ-
τὴν ἰσχύν.

Τῶν αὐτῶν ἀρα μενουσῶν περιῆσεων, τὸ ὕδωρ βράζει
ταχύτερα εἰς ἀργεῖα μέταλλα, παρά εἰς ἀργεῖα ὑάλινα·
καὶ εἰς ἀργεῖα ὑάλινα, τῶν ὅποιων ὁμοίως ἡ ἐπιφάνεια τοῦ βά-
θους δὲν εἶναι ὁμαλή, παρά εἰς ἐκεῖνα εἰς τὰ ὅποια εἶναι
τοιαύτη. (Annales de Chimie et de Physique cahier de Mars.
1818).

§. 2. Φυσικὴ. Λύχνος χωρὶς φλόγα· (νέα εὑρεσις
παρὰ τοῦ κυρίου Thomas Gill.) Ἡ εὑρεσις αὐτοῦ τοῦ λύχνου
εἶν' ἐν ἀπὸ τ' ἀποτελέσματα τῶν νέων χημικῶν ἀνακαλύ-
ψεων. Ὁ Κύριος Δάβυς εὗρεν πρότινος καιροῦ, ὅτι εἰάν θερ-
μῶσιν ἓνα νῆμα λευκοχρύσου καὶ ἐκθέσωσιν αὐτὸ εἰς αἰ-
θέριον ἀτμόν, ἐδιαφυλάττεν τινὰ χρόνον τὴν διακαυσικὴν
κατάστασιν του. Ἴδου μία προσαρμολογὴ αὐτῆς τῆς ἀνακαλύψεως.

Λάβε ἓνα νῆμα λευκοχρύσου πᾶχους τῆς δακτύλου καὶ
κρεῖνον αὐτὸ ἐλικοσιδῶς; θέσον μέρος μὲν αὐτοῦ περὶ τὸ
Ἰλλυχίου, λύχνου πνεύματος οἴνου, καὶ μέρος ἄνω αὐτοῦ·
ἀνάψε τὸν λύχνον, καὶ ὅταν τὸ νῆμα τοῦ λευκοχρύσου κα-
ταντήσῃ ἐρυθρόν, σθέσον αὐτόν· ὁ τοῦ πνεύματος οἴνου ἀτ-
μός θέλει διατηρήσει τὸν λευκοχρυσὸν εἰς φλογώδη κατά-
στασιν, ὡς τε δύναται τις; ἐνὸσω ὑπάρχει πνεῦμα οἴνου, ὃ ἀ-
νάψῃ χάρτην, ἴσκιαν, θερμοξυλᾶ κτλ. προσεγγίζων αὐτὸ
εἰς τὸ νῆμα τοῦ λευκοχρύσου.

Ὁ λευκοχρυσὸς εἰς τοιαύτην κατάστασιν φωτίζει ἱκανῶς,
ἄνε διακρίνει τις τὴν νύκτα εἰς τὸ ὠρολόγιον τὴν ἄρην·
διαδίδει μικρὰν θερμότητα, καὶ ἡ ἀνάλυσις τοῦ πνεύμα-
τος οἴνου γεννᾷ μίαν γλυκεῖαν εὐάρεστον ὁσμὴν· δὲν φέρει
κίνδυνον κίνδυνον, ἐπειδὴ δὲν προξενεῖ σπινθῆρας καὶ μ' ὀλίγα
ἔξωδὰ πᾶσις δύναται νὰ τὸν κατασκευάσῃ. Ὁ Κύριος Γίλ-
λιος ἐλογυρίασεν ὅτι ἓνα νῆμα λευκοχρύσου, εἰς ἓνα σύν-
θηες ἔλλυχνιον, διὰ νὰ διαφυλάξῃ ὁ ὥρας τὴν φλογώδη κατά-
στασίντου, ἀπαιτεῖ ἡμίσειαν οὐγγίαν πνεύματος οἴνου. (An-
nales of Philosophy, Mars 1818 p. 217.)

β. β. Χ η μ ι κ ή.

§. 1. Σελήνιον (ἀνακάλυψις). Ὁ Κύριος Βερζέλιος ἀνακάλυψε μίαν νέαν μεταλλικὴν ὕλην μεταξύ τοῦ εὐρισκόμενου θείου εἰς πυρίτιδας λίθους τῆς Σουεδίας· δὲν ἐδυνήθη νὰ συναβρῶσῃ αὐτῆς τῆς ὕλης ἰκανὴν ποσότητα διὰ τὴν ἀλύση αὐτῆν. Ὁ Κύριος Βερζέλιος τὴν ἀνόμασεν Σελήνιον· τὸ σελήνιον εἶναι χρώματος μελανοῦ· ὅταν κοπανίσωσιν αὐτὸ φαίνεται ἐρυθρόν· ἐξατμίζεται εὐκόλως καὶ διαίδει ὁμοίαν μὲ τὴν τῶν Ξαφανίδων.

Ἐν Παρισίσις τῆ 1 Μαΐου 1818.

Γιώσηπος Μ. Δούκας

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ.
Διατριβὴ περὶ Μεγαλοφυίας.
(Ἰδ. 10 Ἀριθμ. τοῦ Α. Ἑ.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΩΘΝ.

Ἰατροφιλοσοφικὴ ἀλληγορία τῆς Μεγαλοφυίας,
ἀπὸ τὸν μῦθον τοῦ Προμηθέως.

Ὁ προνοητικὸς Προμηθεὺς, ἀδελφὸς τοῦ ἀπροβλεπτοῦ Ἐπιμηθέως, ἦτο, κατὰ τὸν Ἡσίοδον, υἱὸς τοῦ Ἰαπετοῦ καὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ Ὀκεανοῦ Κλυμένης. Ὁ Προμηθεὺς διὰ τῆς βοηθείας τῆς Ἀθηνᾶς ἐπλασούργησε τὸν ἄνθρωπον συμμιχθεὺς ὁμοῦ χῶμα, ὕδωρ καὶ διάφορα ἄλλα μέρη ζώων· ἠεὶ εὐφύχασε δ' αὐτὸν μὲ τὸ οὐράνιον πῦρ, τὸ ὅποιον ὁλόως ἔκλεψε, κρύψας αὐτὸ εἰς τὸν καυλὸν τοῦ Νάρθηκος.

Ὀργισθεὶς ὁ Ζεὺς κατὰ τοῦ Προμηθέως, διὰ τὴν τολμηρότητά του, καὶ θέλων νὰ ματαιώσῃ τοὺς σκοποὺς αὐτοῦ, ἐπέταξε τὸν Ἥφαιστον νὰ πλασουργήσῃ μίαν ἄρσεναν παρθένον, τὴν ὅποιαν οἱ θεοὶ ἐπροίκισαν καθεὶς μ' ἓνα δῶρον, ἐξ οὗ ἀνομοσθη πᾶρά τοῦ Διὸς Πανδώρα. Αὕτη ἔλαβε τὸν πίθον τῶν κτήκων, εἰς τὸ βάθος τοῦ ὅποιου εὕρισκετο ἡ ἔλπις, καὶ ἐπαγγέλλοσθαι ἔμπροσθεν τοῦ Προμηθέως προσκαλοῦσα αὐτὸν ν' ἀνοίξῃ

τὸν πίθον. Ὁ φρόνιμος Προμηθεὺς οὔτε τὸν πίθον ἀνοίξεν, οὔτε πρὸς αὐτὴν ἐπλησίασεν· ἀλλ' ὁ ἀνόητος Ἐπιμηθεὺς ἰδὼν τὴν Πανδώραν, ἀνοίξεν ἀθάδῶς τὸν πίθον, καὶ ἀμέσως ὅλα τὰ κακὰ διασκορπίσθησαν μεταξύ τῶν ἀνθρώπων, πλὴν τῆς ἔλπιδος, τὴν ὅποιαν ἐπόφθασε νὰ κλείσῃ εἰς τὸ βάθος τοῦ πίθου.

Ὁ Ζεὺς θέλων νὰ παιδεύσῃ τὸν Προμηθεῖα διὰ τὴν κλοπὴν τοῦ οὐρανοῦ πυρὸς καὶ διὰ τὴν ὅποιαν πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν ἐπεχειρίσθη βίαν· ἐπέταξε τὸν Ἥφαιστον νὰ δέσῃ τὸν Προμηθεῖα μὲ σιδηρὰς ἀλύσους εἰς τὸ Καυκάσιον ὄρος, ὅπου ὁ δυστυχὴς ὑπὸ τοῦ Ἰαπετοῦ ἐπέσφερε τὸ ἦπαρτον ὡς βρῶσιν εἰς ἓνα ἀετὸν· καὶ πρὸς ἀκατάπαυστον τιμωρίαν του, τὸ μέρος τοῦ ἦπατος, τὸ ὅποιον ὁ ἀετὸς ἐτρωγε τὴν ἡμέραν, ἀναγεννᾶτο τὴν νύκτα. Ὁ Ἡρακλῆς ἐτόξευσε τὸ σαρκοφάγον ἄρσενον, ἐσύντριψε τὰς ἀλύσους καὶ οὕτως ἐλευθέρωσε τὸν Προμηθεῖα ἀπὸ τὴν ὀργὴν τοῦ Διός.

Ὁ Προμηθεὺς ἐφεῦρεν μὲ τὸ οὐράνιον πῦρ ὅλας τὰς τέχνας· οἱ ἄνθρωποι πρὸς τιμῆν του ἐδέσπισαν κοινούς ἀγῶνας, καὶ εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἀθηνῶν ἀνήγειραν ναεὶ πρὸς λατρείαν του· ἀπὸ τὸν ναὸν αὐτὸν οἱ θεοὶ, ἔχοντες ἀναμμένους λαμπάδας, ἔτρεχον πρὸς τὴν πόλιν· καὶ ἐκεῖνος ἐξ αὐτῶν ὅστις πρῶτος ἐφθάνεν εἰς τὸν σκοπὸν χαρὶς νὰ σβεσθῇ ἢ λαμπάδος ἐλάμβανε τὸ Βραβεῖον (α).

Ὁ μῦθος οὗτος γέμει εὐφροσύνων ἀλληγοριῶν. — Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ Γῆ ἐγέννησαν τὸν Ἰαπετόν, ὅστις παρκαλιθεὶς μὲ τὴν Κλυμένην τὴν θυγατέρα τοῦ Ὀκεανοῦ ἔγεινε πατὴρ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. — Ἐζήτησαν μὲ τοῦτο νὰ ὑψηλώσιν ὅσον ἦτο δυνατόν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς φύσεως μας. Ὁ Προμηθεὺς, δηλαδὴ ἡ πρόβλεψις (ἀπὸ τοῦ προμ. αὐθάνειν), καὶ ὁ Ἐπιμηθεὺς, δηλαδὴ ἡ ἀπροβλεψία (ἀπὸ τοῦ ἐπιμ. αὐθάνειν), υἱοὶ τοῦ Ἰαπετοῦ ἐτάχοναν ἢ ἐδράδοναν τὸν ἔξενον.

(α) „Ἐν Ἀκαδημίᾳ δέδοται Ἡερομηθεῖας Βωμός· καὶ θέουσι ἀπ' αὐτοῦ πρὸς τὴν πόλιν ἔχοντες κειόμενα λαμπάδας. Τὸ δὲ ἀγῶνισμα ἐμοῦ τῆ δούμῃ φυλάξαι τὴν δάδα ἐτι κειομένην ἐστίν· ἀπασβεσθείσης δὲ, οὐδὲν ἐτι τῆς νύκτος τῶ πρώτῃ, δευτέρῃ δὲ ἀντ' αὐτοῦ μετῆν· οἱ δὲ μηδὲ τοῦτε κείνῃ, ὁ τρίτος ἐστίν ὁ κρητῶν. Κεῖ δὲ καὶ πᾶσιν ἀπασβεσθείη, οὐδέτις ἐστίν, ὅτῃ κειομένηται ἡ νύκτι“. Παιουσανία· Ἀττικῶν Βιβλ. Α'.

γενισμόν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ἡ πρόβλεψις διὰ τῆς βου-
θείας τῆς Ἀθηνᾶς ἢ τῆς φρονήσεως, ἔσυρε τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ
τὸν βόρβορον τῆς ἀμαθείας καὶ ἀπὸ τὴν τάξιν τῶν ἄλλων ζώων·
ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ ἔφερε τὸ θεῖον τῆς Μεγαλοφυΐας
πῦρ, τὸ μόνον ἱκανὸν νὰ ἐμφυχώσῃ τὸν ἄνθρωπον. Διὰ τοῦ
πυρός ἀνεκαλύφθησαν ὅλαι αἱ τέχναι· καὶ διὰ τῆς βύβου
τοῦ Νάρβηκος, ἢ διὰ τῆς ναυτεσίας ἀνάπτουσι ἐκ νηπιότη-
τος τοὺς πρώτους τῆς διακοσίας σπινθῆρες.

— Ὁ Ἡρακλεῖς, διὰ προσευχῆς τοῦ Διὸς ἐπλάσθησε τῆν
Πανδώραν· αὕτη ἐπαρρησιάζετο μετὸν μουσικὸν πῖθον τῶν κα-
κῶν ἔμπροσθεν τοῦ Προμηθεύς. — Τῶντι διὰ παραγῆς τοῦ
Διὸς, ἢ δι' αὐτοῦ τοὺς νόμους τῆς φύσεως, ὁ σωματικὸς ἔργον
γεννᾶται ἐντὸς ἡμῶν· ἢ παρθένοσ πεπλουτισμένη μεθεὶς
θελγητρα καὶ κάλλι παρρησιάζεται εἰς τὸν προβλεπτικὸν
καὶ σπουδαῖον ἄνθρωπον. Συχνάκις τὸν πλανᾷ καὶ τοῦ ἀπι-
μακρύνει ἀπὸ τὰς ἐνασχολήσεϊς του διὰ μέσου τοῦ μουσικοῦ
πῖθου τῶν κακῶν καὶ τῆς τρυφιλότητος, εἰς τὴν βύβου τοῦ
ὁποῖου εὑρίσκεται ἡ ἐλπίς, τοῦ νὰ ὑπερζήσῃ εἰς τὰς δυσ-
χίας του. Ὁ Προμηθεύς, ἄνθρωπος σώφρων, ἀπομακρύνεται
καὶ δὲν ἀνεύγει τὸν πῖθον· ἀλλ' ὁ ἀπρόβλεπτος Ἐπιμηθεύς,
παραδέδει ἐαυτὸν εἰς τὴν Πανδώραν καὶ ἀμέσως αἰ λυπαὶ καὶ
τὰ βάσανα διάσκορπίζονται μεταξύ ἡμῶν, καὶ μόλις μᾶ-
μένει ἡ ἐλπίς μιᾶς μελλούσης εὐτυχεσέρας ὑπαρξέως.

Ὁ εἰρευρητικὸς Προμηθεύς ἀπὸ ἀπεριουγῆς τὰς ἀπάτας τῆς
Πανδώρας, ἢ τῆς θυκτῆς τρυφιλότητος, ἠθέλησε νὰ ρίξῃ
τὴν Ἀθηνᾶν, δηλαδὴ νὰ βιάσῃ τὴν διάνοϊαν νὰ ὑπερπῆδῇ
τὰ ὄρια τοῦ ἀνθρωπίνου νοός· ἀλλ' ὁ Ζεὺς ἢ αὐτὴ ἡ φύσις
ἐπαίδευσεν αὐτὸν. Δεμένος εἰς τὴν Καυκάσιον ὄρος, ὁ αἰεὶς
κατατρώγει ἀκαταπαύτως τὰ σπλάγχνα του, τὰ ὁποῖα ἀναφ-
νῶνται πρὸς αὐξήσιν τῶν κόπων του. — Πρέπει νὰ συζητήσῃ
εἰς τὰς ὑψηλὰς ἐριμίας, καὶ ἀκαταπαύτως νὰ ἐπιμελῆ-
ταί τοῦ νοός τὰς ἐνασχολήσεϊς. — Καὶ τίς ἀγνοεῖ ὅτι αὕτη ἡ
κατάστασις προξενεῖ τὰ τοῦ ἥπατος πάθη; Ὁ μόνος τρόπος
διὰ νὰ ἐλευθερωθῆτις εἶναι, ἢ βοήθεια τοῦ Ἡρακλεῖος, δη-
λαδὴ ἡ ἰσχὺς τοῦ χαρακτῆρος, καὶ ἡ σταθερά καὶ ἀνδρική ἀν-
φρασις.

Εἰς τὸ μέσου τῆς Ἀκαδημίας καὶ τῆς ἐνδοξοτέρας σχι-
λῆς τῶν Ἀθηνῶν, ἀνιγέρθη πρεπόντως ὁ νοός τοῦ Προμηθεύς.

ἢ τῆς Μεγαλοφυΐας τῶν τεχνῶν· καὶ οἱ πρὸς τιμὴν αὐτοῦ
συζητῶντες ἀγῶνες σημαίνουσι, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ὅστις φθά-
σῃ πρῶτος εἰς ἐπωφελῆ τινα ἀνακάλυψιν, χωρὶς νὰ ὀθεσθῇ
ἢ λαμπρῆ τῆς Μεγαλοφυΐας του, αὐτὸς εἶναι ἀξίος τοῦ εἰς
τοὺς νικητὰς διδομένου βραβείου.

Ἐδῶ τελειῶνω τὴν παραῦσον διατριβήν μου, ζητῶν
συγγνώμην δι' ὅσα ἢ πρωτοπειρία μου παράβλεψε σφάλμα-
τα, καὶ εὐχόμενος ἀναγέννησιν τῶν τοιούτων ἀγῶνων (α).

Ἐν Παρισίοις.

Ἰώσηπος Μ. Δούκας.

Ἑλληνο-ουγγρική Γραμματεία.

Ἐκ Πέσης, Ἰουλίου 25.

Αὐδίσλαος Τῶθ, ἐξ Οὐγγῶν-Νήματ, νέος
συγγραφεὺς ὀνομασθὸς ἤδη μεταξύ τῶν συμπατριωτῶν αὐτοῦ
ουγγῶν ἀπὸ πολλὰ ποιητικὰ καὶ φιλοσοφικὰ τοῦ νοός του
γεννηματα, ἐπροχώρησε καὶ εἰς τὴν μάθησιν τῆς Ἑλληνι-
κῆς γλώσσης τόσον πολὺ, ὥστε ὄχι μόνον ἐννοεῖ εὐκόλως
καὶ ἀπρᾶσκόπτως τοὺς δοκίμους Ἑλληνικὰς ποιητὰς καὶ λογο-
γράφους, ἀλλὰ δύναται ἐν ταύτῳ καὶ νὰ συγγράψῃ ἐλευ-
θέρως εἰς ταύτην τὴν σοφωτάτην γλώσσαν. Τὰ ἑλληνικὰ αὐ-
τοῦ δοκίμια, τὰ ὁποῖα ἀκολουθῶν τὸ εἶδος τῆς ἐπισημο-
νῆστος παιδείας, ὡς φιλολόγος, φιλόσοφος, νομικός καὶ λα-
τῆρς (τὸ ὁποῖον καὶ εἶναι εἰσέτι), ἐπεχείρησε νὰ συνθέσῃ, εἶ-
ναι ποιήματα διαφόρου εἶδους, γραμμῆνα κατὰ τὸ πνεῦμα
καὶ τὸν τρόπον τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Τὸ περιεχον αὐτὰ βί-
βλιον, τὸ ὁποῖον εἰς τὸν ἐνεσῶτα χρόνον ἐτυπώθη εἰς Πέσαν,
διαιρεῖται κατὰ τὰ ἀντικείμενα εἰς ὀμάς (πινδαρικῶν, ἀλκαί-

(α) Optandum esset ut isti Iudi, in honorem Promethæi, sive
humanæ naturæ, instaurarentur, æquæ res certamen et æmu-
lationem et bonam fortunam reciperet; neque ex unius cuiuspiam
sæcæ tremulâ atque agitâ penderet. . . . Itaque homines monen-
di sunt ut se ipsi euscitent et vias atque etiam vices suas ope-
riantur, neque in paucorum hominum animulis et cerobellis om-
nia penant. Β α ο η.

κῶν, σαρκικῶν καὶ ἀνακρεοντικῶν μέτρων), ἐπιγράμματα, εἰδύλλια, καὶ ἐπιστολάς. Εἰς τὸ ἀντικρὺ μέρος τῆς σελίδος ἐπρόσβησεν ὁ συγγραφεὺς καὶ ἔμμετρον Οὐγγαρικὴν μεταφρασιν αὐτῶν, πλέον ὅμως ἐλευθέρας ἢ αὐτολογεῖ γενόμενῃ. Ἡ ἐπιγραφή τοῦ βιβλίου εἶναι: Ungvár — Rémei Tóth László Górhg Versei Magyar Tolmácsolattal, ἐκ τῆς ὁποίας γίνεται δῆλον, ὅτι τὰ ἑλληνικά εἶναι τὸ καθαντὸ κείμενον τοῦ βιβλίου. Ὁ τύπος εἶναι καθαρὸς καὶ εἰραίος ἐν λεπτῶν χάρτιν λευκῶν. Τυπογραφικὰ σφάλματα ἀπαντῶνται τινὰ ἔμμετρα εἰς τὴν ἑσιν τῶν τόνων, τοῦτο ὅμως ὡς πᾶσι λαὸ ἐπίκουον καὶ δυσκατόρθωτον εἰς αὐτοδίδακτον συγγραφέα, καθὼς εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου εἰλικρινῶς ὁμολογεῖ ὁ ἴδιος ἐκδότης, εἶναι καὶ συγγνώμης ἄξιον. Ἡ τιμὴ τοῦ βιβλίου εἰς μὲν χάρτιν λευκῶν τοῦ τύπου εἶναι φιορ. 3, ἐν χάρτιν δὲ καλῆτερον φιορ. 4. Βιέννης. Ἐπαίνοισι πολλῶν καὶ τιμῆς ἄξιος εἶναι ὁ λόγιος οὗτος συγγραφεὺς, ὅτι κατανοήσας πρῶτῳ τὴν μεγάλην ὠφέλειαν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἱατρικῆς, κατέβαλε τόσους μεγάλους κόπους εἰς τὴν μάθησιν αὐτῆς, τῶν ὁποίων οἱ καρποὶ βεβαίως εἰς τὸ μέλλον θέλουσι τὸν ἀγαμφίψι πλουσίως. Τὸ παράδειγμα ὅμως αὐτοῦ εἶναι εὐχῆς ἔργον νὰ παρακινήσῃ καὶ τοὺς ἐν τοῦ ἡμετέρου γένους σπουδάζοντας τὴν ἱατρικὴν νέους νὰ μελετῶσι τὴν θαυμασίαν γλώσσαν τῶν προπατοράντων προμότερον καὶ ἐπιμελέστερον, παρ' ὅσον ἕως σήμερον οἱ περισσότεροι αὐτῶν ἔκαμνον, (ὡς ἐκ πείρας ὁ ἐπίσελλων ἔλαβε τὴν ἀπόδειξιν,) βλέποντες φανερῶς πόσον τιμῶσιν αὐτὴν ἢ μόνον τὰ εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς παιδείας ἐλθόντα ἔθνη, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα εἰς τὸν αἰῶνα μας ἀγωνίζονται μετὰ τῶν τὰς δυνάμεις νὰ ἀναβῶσιν αὐτόν.

Ἴδού δὲ προσβέτομεν ἐνταῦθα τεμάχιόν τινα ἐκ τῶν ἀναγγελθέντων ἑλληνο-ουγγρικῶν ποιημάτων χάριν τῶν περιέργων φιλολόγων.

Ἄν Χάριτιες.

Ὁλβιος, καὶ ἰσόθεος πέφυκεν
 ἔσσι ἀνδρῶν ταῖς Χαρίτεσσι θυεῖ·
 εὐδισὶ γὰρ κείνου ἅπασαι ὄραι
 ὡς ἔαρ εἰσιν.

ὄπτιμοι χεῖλεσσι δέπας θύγοισα,
 χ' ἂν λύραν σέψασα δέδακε Νωσσίς,
 ἰρὰ ταῖς ἀγναῖς ἐθέλω θραύσαι
 ἔμμεναι αἰεὶ.

Τλάμονος ἀνδρῆς, Χάρις ᾧ τύχ' ὅσσα
 δυσμενῆς' τὸν γὰρ πτόσει ἅπαντα,
 ἔσσα ἐνθυμείται, ἔρωσ δ' ἀνιᾶ,
 καὶ ὁ λυαῖος.

Τὸ χρύσεον γένος.

Πολλὸν ἔτ' ἠδ' ἄπονον καρπὸν ἢ γαῖα φέρουσα
 χρυσεῖω τοπάλοι τοῦνομ' ἔδακε γένει·
 χρυσεῖον δὲ γένος καὶ οἱ Οὐγγαροὶ εὐχόμεθ' εἶναι
 τέχνην τοῦ σπείρειν αὐλακα πυροφόρον
 Τριπολέμω αὐτῶ δαδιδασκίμενοι. Εὐγε γεωργά·
 οὐ μοχθοῦντι ἐπεὶ καρποφορεῖσσι ἀγρός.

Εἰς τοὺς δύο εὐγενεῖς Γρίκας.

Ἐκγονοὶ Ἑλλήνων ξυνοτοί, φιλοπάτριδι θυμῷ
 πειθόμενοι νομίμοις ἐργαστέ Παννονίην·
 ἀνιᾶ Παννονίη ὑμῶ, κἂν Ἑλλάς ὄλωεν,
 οὐδὲ γὰρ οἱ ἐσθλοὶ ἐμὸν ἀνακτ' ἔλαθον.

Ἔρωσ καὶ φιλία.

Δάκρυσ' ἀχθόμενος παρὰ νηῖ μελαίνῃ Ἀχιλλεύς,
 ὅτι λάβ' Ἀτρείδης, ἦν λάχε μαρνάμενος.
 Μήγατο δ' οἶα λέωντις ἐπ' οὐρεσι θύραις ἔρευνῶν,
 κείσθαι ἐπεὶ κτάμενον τὸν φίλου εἶδ' ἔταρον
 Πικρὸς ἔρωτος ἐνὶ στήθεσσι τοῦ ἀνδρὸς ὄϊσος,
 δεινὸν δ' ἐν κραδίᾳ ἢ φιλία κρατερεῖ.

Ὁ Γίγας.

Ἐρωεῖς τὴν κραδίην γίγαστις ἔρωτος ὄϊσῷ·
 Πικρὸς δ' ὦ θυητοί, ἔκραγεν ἀχθόμενος,

Παύεσθ' ἀθανάτοις πολεμοῦντες· νῦν ἐδίδαχθην
καὶ βρέφος ἀθανάτων πολλὰ βροτοῦ κρατεῖν.

Ἀλκιβιάδης.

Οὐ νεότης μὰ Δί' ἢ ὀλιγόχρονος ἦκμασεν οἴα·
εἶδ' εὐφραίνεσθαι καὶ πολίων εἰσίους.
Οὐδ' αἰεὶ γῆρας σοφίαν φέρει· εἰσὶ γέροντων
νηπίαχοι πολλοὶ, βουλιφόροι δὲ νέων.
Τὸν μὲν συμπαιζόντα νέοις μακαρίζομεν ἄνδρα,
θεῖον δ' ἐστὶ νέον, οἷα γέροντα φρονεῖν.

Ἀχιλλεύς.

Οὐδεὶς οὐδ' οὐτως εὐχείρ, οὐδ' ἐστὶ ποδάμης,
ὡς' οὐκ ἀντιλάχοι φέρτερον ἐν καρδίᾳ.
Ταῖς συγχαίς λιθύνεσσι βεβρηγμένος ἦκμασ' Ἀχιλλεύς,
οὐκ ἄτρωτος ὅμως γίγνεται καυταχόθεν.

Μουσικαὶ καὶ Χάριτες.

Οἱ σοφοὶ εἰσὶν ἀπειρόκαλοι, ὡς πολλὰκις εἶπας·
Ἄλλα σὺ θύε φίλαις καὶ σοφὸς ἂν Χάρισιν.
Τὴν φρένα γὰρ σὺ Πλάτωνος ἔχεις θείας περὶ Μουσικῆς,
τὴν κειβὰ δὲ Χάρις σοὶ Ξενοφάντος ἔδω.

Κλέος τῆς ἐπιστήμης.

Οὐτρεσε βιβλιοδιδάκτων ἐργῶν, οὐτ' αὐτοδιδάκτων.
Αἰνέω' ἀλλ' αἰνῶ ποικίλ' ἐπιστάμενον·
Οὐδὲ γὰρ οἷς Παλλάς ἐφύνημεν πάνσοφοι· ἀλλὰ
πάσαν ἀλήθειαν φανερούμενοι λάχομεν.

Ἄνθος καὶ καρπός.

Πολλοὺς ἐλπομένους ἐκ σῆς πολυάνθεος ἦδης.
Καρπούς, πολλὰ δοκεῖς εἰς ἔτι ἐκτελέσαι·
εἶθε δὲ πάντα βίου δένδρα σε ὅμοιον ἴδωμεν.
Ἄνθηα καὶ καρπούς πάντοτ' ἀμειβομένω.

Εἰς Ὠκήνον (Oken) τὸν φιλόσοφον.

Γέλλαν τῷ ξυνοτῶ καὶ σώφρονι μοῦσα δίδωσι,
τῷ πολυμῶντι τύχη τῆς ὁδοῦ ἠγγέται·
Τόλμα, τύχη, καὶ μοῦσα κράτις αἰ ἐν οὐρανῷ εἰσί·
δουρυχεῖ βουλής οὐποτ' ὁ τῶνδε φίλος.

Εἰς Βέερον τὸν ἰατρόν.

Ὀμματα τοῖς τυφλοῖς Ἀσκληπίος ὥσπερ ἔσωσης,
φραγγός δ' ὡς φοῖβος τοῖς ἀμαθέσσιν ἔδωκε.
Εἰς οὖν ἰητρός πολλῶν ἀντάξιός ἀνδρῶν,
τῆς δὲ θεοῖς ἴσος ἴσα θεοῖς πεπραχώς.

Φ Ι Λ Ο Λ Ο Γ Ι Α.

Ἡ ἀληθὴς προφορὰ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἔγινε πρὸ
τῶν περὶ τοῦ ἑκατοντάστηριδαν ἀξιόλογον ἀντικείμενον τῆς
συζητήσεως πολλῶν μεγάλων καὶ ἐπισήμων φιλολόγων τῆς
σοφῆς Εὐρώπης, ὅπου ἐγεγεννήθησαν δύο πρὸς ἀλλήλα ἀντικεί-
μενα συστήματα, τὸ τοῦ Ἐράσμου δηλονότι καὶ Ῥαϋ-
χλίνου (ἐξ ἑλλ. Καπυῖωνος), περὶ τῶν ὁποίων ἐββέθησαν
τὴν μερικῶς κατὰ καιροὺς εἰς τὸν ἡ. Ἐ. ἡλλὰ τάχα καὶ ἡ
ἐκ μέρους τῶν νέων Ἑλλήνων συζητήσις θέλει γίνεαι εἰς αὐ-
τοὺς τόσοῦ χρησίμος, ὡς δι' αὐτῆς νὰ ἀναλάβωσι ποτὲ τὴν
ἀληθινὴν προφορὰν τῶν προγόνων τῶν; Τοῦτο εἰς ἡμᾶς τοῦ-
λάχον φαίνεται τόσοῦ ἀμύχανον, ὅσον εἶναι ἀδύνατον καὶ
τὸ νὰ κατορθώσωσι νὰ ὁμιλήσωσι ποτὲ τὴν προγονικὴν τῶν ἐκεί-
νην γλῶσσαν, ἂν καί τινες τῶν ἡμετέρων τὸ ἐδόξασαν δυ-
νατὸν, καὶ τὴν δόξαν τῶν δημοσιῶς ἐκήρυξαν, χωρὶς νὰ λά-
θωσι τὸν κόπον νὰ μᾶς ἀποδείξωσι πρῶτον τὸ δυνατόν τῆς
πλείας εὐρέσεως τῆς ἐρῆς προφορᾶς, καὶ δεύτερον νὰ μᾶς
δείξωσι καὶ πῶς δυνάμεθα νὰ εἰσάξωμεν αὐτὴν εἰς τὰ κόμα-
τα μιλλιονίων ἀνθρώπων. Τοῦτο μόνον ἡμεῖς συναισθανόμε-
θα, ὅτι βοηθούμενοι τῆς παρούσης γενεᾶς οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ
ἀπίγονοι ἡμῶν ἀπὸ τὰς μέχρι τοῦ νῦν γενομένης μερικῆς ἀνα-

καλύψεις τῶν σοφῶν Ευρωπαίων, καὶ προσθέτοντες ὅσας ἐξ ἰδίᾳς μελέτης ἤθελαν κάμει ἐφεξῆς, ὄχι μόνον θέλουσι πληροφανῆναι τὴν ἀλήθειαν, βεβαιούμενοι δι' ἀνατιφῆτων ἀποδείξεων, ὅσα μὲν ὀρθῶς καὶ συμφώνως μὲ τοὺς ἀρχαίους, ὅσα δὲ ἐσφαλμένως προφέρουσιν, ἀλλὰ καὶ θέλουσι δυνηθῆναι ἵσως νὰ ἐξίχνιασασιν, ὅσον ἐνδέχεται, πῶς ἐπρόφεραν ἐκεῖνοι τὰ νῦν ἄλλως προφερόμενα, τὸ ὁποῖον εἶναι βέβαιον ἄξιον λόγου, ἂν ἔχι δι' ἄλλο τι, τοῦλάχιστον διὰ νὰ μάθωμεν, ὅσον εἶναι δυνατόν, ὅποιαδήποτε ἦτον ἡ ἁρμονία τῆς ἀρχαίας μεταρῆς. Ἀλλὰ καὶ ἂν ὑποθέσῃ τις ματαιῶν πᾶσαν ἐλπίδα ἐκ τοιαύτης συζητήσεως, ἡμεῖς τοῦλάχιστον δὲν κρίνομεν περιττοὺς τοὺς, ὅτους ἠθέλωμεν καταβάλλει κόπους ὑπὲρ τῆς ἐνδεχόμενης εὐρέσεως τῆς ἀληθείας, τὴν ὁποίαν πρέπει πάντοτε νὰ διώκῃ ὁ ἀνὴρ σοφός. Ἐγραψαν κατὰ καιροὺς πολλοὶ τῶν φιλολόγων τῆς φωτισμένης Ευρώπης πολλὰ καὶ ὀγκώδη συγγράμματα περὶ ταύτης τῆς ὕλης, τῶν ὁποίων τὰ περισσότερα εἶναι ἐπίσης ἄγνωστα εἰς τοὺς ἡμετέρους, καλῶς καὶ ἡ περὶ αὐτῶν θεωρία. Ὅθεν ἐπιθυμοῦντες νὰ δώσωμεν γενικὴν τιμὴν εὐνοίαν περὶ αὐτῆς εἰς τὰ ἡμέτερον Κοινόν, ἐκρίναμεν εὐλογον νὰ μεταφράσωμεν ὀλοκληρὸν νεοφανές τι πῶνιμα Γερμανικόν, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ συγγραφεὺς ἀναφέρει τὰ περισσότερα καὶ ἀξιολογώτερα συγγράμματα (*), ὅσα μέχρι τοῦ

(*) Ὁ ἑσπερὶ τῆς Ευρώπης, καὶ μάλιστα οἱ Γερμανοὶ ἀσθονόμενοι τῆ ἀνάγκῃν ἀρχίσαν εἰς τὰ συγγράμματα τῶν πρὸ πολλοῦ ν' ἀναφέρων εἰς μετρητὴν τὰ ἀξιολογώτερα τῶν ἄλλων συγγραμμάτων καὶ καλῶν καὶ νέων, ὅσα ἔγραψον ἢ καθόλου ἢ μερικῶς περὶ τῆς ὁποίας καὶ αὐτοὶ πραγματικῶς τὴν ὕλην. Ὅτι τοιοῦτοτρόπος τὰ συγγράμματα γίνονται ἐσυχρῆται πολλὰ μάλιστα, δὲν εἶναι δύσκολον νὰ ἐννοήσῃ τις. Τοιοῦτον σύγγραμμα, ἐπισημῶς τινος φερρεῖται, μὲ μαρτυρίας δηλαδὴ τῶν ἀξιολογητέων τῆς αὐτῆς ὕλης συγγραμμάτων, ὅσας καὶ ὡς ἡ χρεια ἀπαιτεῖ, ἀραδιασμένον, ἀς εἰρηκῆ εὐχρησῆσθε καὶ σύντομον, εἶναι ἱκανὸς ὁδηγὸς τοῦ ἀναγνώστη, διὰ νὰ τὴν ὁδηγήσῃ ὄχι μόνον νὰ μάθῃ τὴν ἐπιστήμην καθ' ὅλην τὴν τὴν ἐκτείνῃ, ἀλλὰ καὶ πραγματικῶς νὰ ἴδῃ, πῶς αὐτὴ ἀρχίσῃ, ὁποῖον πρόβδον εἶναι ἐπὶ τῆς τροποποιήσεως κατὰ καιροὺς ἔπαθε, καὶ εἰς ὅποιον κατεύθυνσιν ἐπέσκηται. Τοιοῦτον σύγγραμμα μὲς κἄμνησι πρὸς τοῦτοις ἱκανοῦς νὰ χρησῆται ἐσυχρότερον καὶ περὶ τῆς ἀξίας αὐτοῦ τοῦ συγγραφέως του· διότι βλέπομεν εἰς αὐτοῦ πόνους καὶ πόνους, ἄλλους συγγραφῆς ἐγνώριζε, τί ἔβον ἔχει εἰς

τῶν ἐφάνησαν καὶ ἀπὸ τὰς δύο ἀντικειμένως αἰρέσεις, καὶ τοὺς κυριώτερος λόγους καὶ ἐνστάσεις ἀμφοτέρων τῶν μερῶν μὲ τὴν ἐνδεχομένην συντομίαν καὶ τάξιν· ἐπιφέρει δὲ καὶ αὐτὸς νέους ἰσχυρωτάτους λόγους, τοῦλάχιστον κατὰ τὴν ἡμετέραν κρίσιν· ἐν ἐνὶ λόγῳ μᾶς δίδει ὅλας τὰς ἀποφάσεις καὶ πηγὰς, ἐκ τῶν ὁποίων καὶ ἡ χορεία τῶν ἡμετέρων λογίων δύναται νὰ λάβῃ πληρεστάτην περίληψιν τοῦ πράγματός, νὰ παραβάλλῃ τὰ διαφερόμενα, καὶ νὰ κρίνῃ, ἐπιχειρηζομένη ἐφεξῆς τὴν ἰδίαν συζήτησιν. Ἀρχίζει δὲ ἡ ῥηθῆσα πραγματεία οὕτως.

Ἰδέαι περὶ τῆς κατ' Ἐραίσμου ἐκφωνήσεως τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης. (Ideen über unsere Erasmische Aussprache des Altgriechischen)

Ὅταν θεωρήσωμεν τὴν διαφορὰν, τὴν ὁποίαν ἔπαθεν εἰς τοὺς χρόνους τοῦ βαρβαρισμοῦ ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα, πρέπει κατὰ φυσικὸν λόγον νὰ ἀμφεβάλλωμεν πολλὰ, ἂν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, καὶ μάλιστα οἱ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἀκμάσαντες, καὶ οὗς ἐφθασέν εἰς τὸν ἐσχατὸν βαθμὸν τῆς παιδείας ἡ Ἑλλάς, ἐπρόφεραν τὴν γλῶσσαν τῶν ἀπαράλλακτα καθὼς οἱ ἀπόγονοὶ τῶν (1). Διὰ τοῦτο καὶ οἱ συζητοῦντες τὴν ἀρχαίαν προφορὰν μόνον διὰ φιλολογικῶν συζητήσεων, καὶ

τὸ σύγγραμμά του, καὶ τί ἐξ ἄλλων συγγραφέων ἐδανείσθη κ. τ. λ. Ἐὐχῆς ἔργον λοιπὸν εἶναι ν' ἀρχίσουν καὶ οἱ παπαιδευμένοι τοῦ γένους μας ν' ἀναφέρων εἰς μαρτυρίαν τὰ ἀξιολογώτερα συγγράμματα, καὶ ἀληθινὰ εὐχόμεθα καὶ τ' ἀναφῆσαι καθαρὰ, γρηφοντες τὸ κυριώτερον μέρος τῆς ἐπιγραφῆς τῶν, διὰ νὰ μὴ διαπαντὴ εἰς μίτην τὸν πολύτιμον καιρὸν τοῦ ἀναγνώστη.

(1) Περὶ τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰουλιανοῦ λέγεται (τὸ ὁποῖον βέβαιον εἶναι μὲν καὶ δεξιόν), ὅτι εἶπεν ἐπιστρέφων ἀπὸ τοῦ ταξιδίου του. „Τὰ δὲ εἶμα ἢ καὶ φθαργῶμεν Ἑλληνικῆς θαυμαζάν ἀξίον, οὕτως εἰσμέν ἐκθεσθερδαζωμῆ ἢ καὶ διὰ τὰ χωρία.“ Παράβ. τὰ Προλεγόμενα τοῦ Δουκαγγίου εἰς τὸ Ἑλλῶν ἱερὸν του.

ὄχι ἀπλῶς ἐπισηρζόμενοι εἰς τὴν προφορὰν τῶν νῦν Ἑλλήνων, φαίνονται πολλὰ ἀξιεπαινοί· ἀρκεῖ μόνον εἰς τὰς συζητήσεως τῶν νῦν με τριόφρονες; καὶ νὰ μὴ θεωροῦνται ὡς ἀποδεικτικὸς τοῦ παρ' αὐτῶν προβαλλομένου λόγου, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ περισσώτεροι εἶναι ἀμφίβολοι. Εἰς τοιαύτην ὑπόθεσιν τὸ «Μηδὲν ἄγαν» τοῦ σοφοῦ Χιλιάδος δὲν πρέπει νὰ λησμονηθῇ. Ὅσις μάλιца ἔχει ὡς ἀρχὴν τὸ, ὅτι ἡ προφορὰ τῶν νῦν Ἑλλήνων εἶναι διόλου ἐσφαλμένη, ἀπατάται βέβαια τόσον, ὅσον εἰν ἐδόξαζαν, ὅτι εἰς τὴν σημερινὴν τῶν γλώσσων δὲν ἔμεινε πλέον οὐδὲ ἴχνος ἀπὸ τῆς ἀρχαίας (1).

Οἱ πρῶτοι συζητήται ἔπραξε τῶντι νὰ ἀμφιβάλλωσι περὶ ὅλων κατὰ μέρος τῆς Ἑλληνικῆς προφορᾶς· ἐξ ἐπιτυχίας οἱ μεταγενέστεροι ἐχώρισαν τὰ σοβαρὰ ἀπὸ τὰ φαινόμενα, καὶ ἀπέβρισαν ἀπὸ τὴν δόξ τῶρα συνειθισμένην προφορᾶν ἐκεῖ νὰ μόνον, ὅσα ὄχι μόνον δὲν εἶχαν κένεντα λόγον πρὸς υπερασπιστῶν, ἀλλὰ μάλιца καὶ πολλὰς ἀναιτιφύητους ἀποδείξεις ἐναντίον τῶν. Εἰς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν ἔπραξε οἱ εἰρημένοι πρὸ πάντων νὰ μὴν ἀδιαφοροῦσιν εἰς τοὺς λόγους τῶν ἐναντίων, διὰ νὰ τοὺς ἀνακρίνωσι με φιλοσοφικὴν ἀπειθειαν, εἰν ἔμελλαν ἀπροσωπολήπτως καὶ ἀσφαλῶς νὰ προχωροῦσιν εἰς τὸν σκόπον τῶν· ἀλλ' εἰν θέλωμεν νὰ ἐπαίρω

(2) Ὁ Γιββὼν (Decline and Fall, not. 107, c. 66), ὡς ἀπαιτητικὸς τῆς ἱστορίας παρατηρητῆς λέγει τὸ ἀκόλουθον. „It is difficult to paint sounds by words; and in their reference to modern use they can be understood only by their respective countrymen: besides this, the decision of the controversy is attended with difficulties apparently insuperable; and although the argument seems decidedly in favour of the new method, yet it must always appear most inaccountable, that so entire a change should have taken place, amongst the Greeks themselves, in the pronunciation of their own tongue, even in so considerable a period of time as that which has elapsed since the ages of its ancient purity. It is easy to conceive how every other depravation and barbarism should have, by degrees, crept in upon the language; but that the ancient sound of its letters should be altogether lost, and now unknown in Greece itself alone of all the countries where it is recited, is not hastily to be believed“.

τὴν ἀλήθειαν, πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι καβέλου δὲν ἐφέρωσαν αὐτὸ πάντοτε τίσον δίκαια· διότι μένους σχεδὸν τοὺς λόγους τοῦ Ἐρασμοῦ καὶ Χέκκου (Cheke) ἐπαναλαμβανόντες (*), εἶπαν οἱ πλείστοι ἐξ αὐτῶν ματαίαν καὶ γελοίαν μάλιца, πᾶσαν τῆς Ῥαυχλικῆς προφορᾶς υπερασπισιν. Οὐτω λοιπὸν εἰσηγήτο καβ' ἡμέραν ἡ Ἐρασμικὴ προφορὰ μας ἀπὸ τόπον εἰς τόπον, καὶ τελευταίον τὴν ἀπεδέχθη ὅλη ἡ Εὐρώπη· ἂν ἐγίνε δὲ τοῦτο μάλλον κατ' ἐπίγνωσιν ἰσχυρωτέρων λόγων, ἢ μάλλον πρὸς χάριν τῶν υπερασπιστῶν αὐτῆς, ἢ διὰ τὴν συνήθειαν, περὶ τοῦτου κατὰ τὸ παρὸν τίκατε δὲν ἀποφασίζομεν.

Τὰ συγγράμματα τῶν ἐναντίων μᾶς εἶναι ὀλίγου γνωστά, πολλὰκις μάλιца δὲν γνωρίζομεν οὔτε τὰς ἐπιγραφὰς αὐτῶν· καὶ ὅμως εὐρίσκονται μεταξὺ πολλὰ ἀξιόλογα, τὰ ἑποία καὶ κατὰ τοῦτο διαφέρουσι τῶν ἄλλων, καθότι οἱ συγγραφεῖς αὐτῶν προβάλλουσι νέα καὶ ἴδια αὐτῶν ἐπιχειρήματα. Ἀποσιωπῶ τὸν Ῥαυχλίττον, ὅστις ὡς Ἑλληνιστῆς ἦτο πολλὰ μεγαλητερος τοῦ Ἐρασμοῦ (1)· ἀποσιωπῶ τὸν Μαρτίνον καὶ Ἐρ. Σχημίδον (Schmid), περιφημικούς Κριτικούς, οἵτινες εἶναι ἀρκετὰ γνωστοὶ ἐκ τῆς Ἀθερκαμπικῆς Συλλογῆς (Havercamps Sylloge) ὡς ἀπολογητῆς τῆς Ῥαυχλικῆς προφορᾶς. Ἐναντίοι τῆς πλατείας ἡμῶν προφορᾶς ἐκινήθησαν Μουρετος καὶ Ἰούσος Δίπσιος (Muretus; Justus Lipsius) φιλόλογοι τῆς πρώτης κλάσεως (2).

(*) Καὶ αὐτὸς ὁ Μέκερχος (Adolphus a Meckerke, ἀπαθανὸν ἐν Λόνδον 1591), τὸν ὁποῖον ὡσαυτοπολίτηον φέρουσι εἰς μαρτυρίαν, πολλὰκις ὄχι μόνον ἐδανείσθη τὰς γνώμας τοῦ Χέκου, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τοῦ τῆς λέξεως ἐπιγράψην; ἀπὸ δὲν καταφεύγει εἰς δεξιὰς ἀρχαίας (antiquarische) φιλολογίας (ὁποῖα καὶ οἱ Ῥαυχλικοί ἠπαροῦσαν ἐπίσης νὰ ἐπιλέξων), ἢ δὲν μεταχειρίζεται ὕβρεις. Πάρις. π. χ. Haverk. Syll. I. p. 186, καὶ II. p. 299.

(1) Ἀξιόλογος εἶναι ὁ βίος τοῦτου τοῦ μεγάλου ἀνδρῆς, τοῦ Θεμελιωτοῦ τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Ἀνατολικῆς Φιλολογίας εἰς τὴν Γερμανίαν, ὅς τις ἐξιστάται εἰς τὰς παλαιὰς Μεμερσιος (Meiners) βιογραφίας.

(2) In hoc seorsum a Checo et Meckercho sentio, quod vixi mihi propter modum latae diphthongae facere, et, ut sic dixerim; hinc nimis in sonando. Substitutio hercle offerunt et vasis. Λόγοι

Ὁ περικλεῆς Βετισιένιος (Wetstenius) παρέβαλε τὰ μέλη τοῦ καιροῦ του ἐκδοθέντα πολεμικὰ συγγράμματα, καὶ ἐκρίνε τούτ' Ῥαῦχλίνου (Ἐλ. Καπνίανος) τὸ σύστημα (1). Οὕτως ἐζήτησε καὶ ὁ I. Ἀδόλφος Μύλλερὸς 1724 (2) νὰ ὑποδείξῃ τὴν ἐρβότητα τῆς προφορᾶς ταύτης διὰ πολλῶν παραδειγμάτων καὶ μαρτυριῶν· προσέτι καὶ Γρηγόριος ὁ Πλακεντίας εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Ἑλλ. Παλαιογραφίας του (Roma 1737) καὶ ὁ ἐκ Χίου Βελασδὸς εἰς τὴν πραγματείαν του „de literarum graecarum pronuntiatione (Roma 1751 καὶ Pragae 1770) (3). Τὴν διαβόητον περὶ τῶν ἐπιτομιῶν Κριῶν διαδικασίαν (Schörsenprocess^(*)) ἐξ ἀξίαν λήθης, παρατρέχουμεν. Μία τῶν ἀξιολογητάτων δικησιῶν εἶναι καὶ ἡ τοῦ Ἄγγλου Πριμάττου. (Primatt (4)).

Μουρέτου παρὰ Justus Lipsius de recta pronunc. Lat. linguae (Lugduni 1613).

(1) Παράβ. I. P. Wetstenii Orationes. Amstelod. 1681.

(2) Παράβ. Bidermanni Acta scholastica. P. I. p. 45. καὶ ἐξ.

(3) Εἶναι γνωστὸν ὅτι τὸ ἐν Ῥώμῃ Collegio della Sapienza ἐζητήθη ἔρως τὰς διατριβὰς τούτων τῶν δύο Μοναχῶν τοῦ Frescali. τὸ αὐτὸ γὰρ τῆς φήφου του. „Giacche sa qualche vestigio e pur rimasto così sembrà verisimile dell' antica pronuncia graeca; sempre in incerta cosa propabile molto; che pressò i succinati populi è mona chi siasi conservata“.

(*) Ὁ Κυσάθιος ἀναφέρει εἶχον τοῦ ἀρχαίου Κρατίνου.

„Ὁ δ' Ἠλίδιος, ὡσπερ πρόβατον, Β ἢ Β ἢ λέγων βαδίζει,

Μὲ τούτων τὸν εἶχον ἠθέλησε πρὸ 30 ἐτῶν παρῆτον ὁ γνωστὸς ποιητὴς καὶ μεταφραστὴς Voss, κατὰ τὸ παράδειγμα πολλῶν ἄλλων, νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι ἔπρεπε νὰ ἀκονίζηται τὸ ἦ· δηλαδή καθὼς τὰ πρόβατα καὶ εἰ κἂν βλακώται. Ὁ ἀσπὸς Λιχτενβέργιος (Lichtenberg) ἔγραφε κατ' αὐτοῦ διατρέψαν πλῆρη καυσικῶν ἀλατῶν· „περὶ τοῦ βληγηθμοῦ τῶν τῆς Κάτω Σικελίας ἐπιτομιῶν Κριῶν“. Αὕτη εἶναι λοιπὸν ἡ διαβόητος περὶ τῶν ἐπιτομιῶν κριῶν διαδίασις.

(4) Πόσον πλοῦσιαι εἶναι αἱ ἐρευνᾶί του, ἀποδείξει τὸ ἐπισημασθὲν ἀπὸ τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου Ὁσούσην (Hobhouse) (ὅστις εἶναι Ἰρσομενίτης) Σελ. 1098 λόγος, „I refer to Primatt's first chapter on Greek accents, for a hardy defence of the single sounds, in which the reader who has examined the opposite arguments; will find that nearly all the

facts relative to this disputed point, are adduced on both sides of the question by the two parties in the contest“.

Ἐπι δεῖ καὶ κατάτινα μέρη ἢ ἐν Παρισίοις 1812 ἐκδοθεῖσα τοῦ Ἄνας. Γεωργιάδου „περὶ τῆς τῶν Ἑλληνικῶν σοιχείων Ἐκφωνήσεως“ κ. ε.

Ἐλέπομεν λοιπὸν ἐκ τούτου τοῦ μικροῦ καταλόγου, ἐπι δὲν εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ ἦναι τόσων πτωχὴ ἢ ὑπεράσπισις τῆς Ῥαῦχλινικῆς προφορᾶς, ὅσον τὴν ἐπιμένουσι συνήθως. Καὶ ἂν ἦθελε τις νὰ λάβῃ τὸν κόπον νὰ συναξῇ ἐν συντόμῳ τοὺς ἰσχυράτατους λόγους τῶν ὑπερασπιζομένων αὐτὴν συγγραμμάτων, καὶ νὰ τοὺς παραβάλλῃ μετὰ τοὺς τῶν ἐναντιῶν (τοὺς ὁποίους εὐρίσκουμεν εἰς τὸν Ὁσούσην Hobhouse in luce σελ. 1504), πολὺ ἀμφιβάλλω ἂν ὁ ἀπρέληπτος ἠμποροῦσε νὰ κλινῇ ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ Ἐρασμοῦ. Διὰ τοῦτο φαίνεται ὅτι πολλὰ ὄρθα ἀμίλησεν ὁ Ῥάμβαχος (Rambach) λέγων. „Εἶναι τῶρα διακόσιοι χρόνοι, ἀφ' ὧν εἰμεθα ὀπαδοὶ ποτὲ μὲν τῆς Ῥαῦχλινικῆς, ποτὲ δὲ τῆς Ἐρασμικῆς προφορᾶς, ὅχι καὶ αὐτὸ ὡς πεπεισμένοι καὶ συνειδότες τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ἀπλῶς ἐπειδὴ ὁ εἰσαχθεὶς νωτερισμὸς καὶ ἡ ἰδιότης τυχόν ἐπίνοια τὸ θέλουσιν οὕτως. Καὶ αἱ δύο φατρίαι διίσχυρίζονται ὅτι ἔχουσι δίκαιον, καὶ ἡμῶς δὲν ἠμποροῦν ἐνταῦθα νὰ τὸ ἔχουσι. Ἀναμφισβότως καὶ αἱ δύο εἶναι ἀκόμη ἀπομακρυσμέναι ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν, καὶ βαδίζουσιν οὕτως· εἰπεῖν δύο ἀνοδίαζ' ἢ μεσθ' ἢ μεσθ' εἶναι ἢ ὄρθ' ὁδός“ (1).

Τὸ παρὰ τῶν Γάλλων λεγόμενον accent, τὸ ὁποῖον συνίσταται εἰς τὸ μέλος (Modulation) καὶ τὴν τροποποίησιν (Modification) τῆς φωνῆς, εἰς κἀμμίαν γλώσσῃν δὲν δύναται νὰ παρασθῇ διὰ κανόνων, ἐπομένως οὔτε εἰς τὴν Ἑλληνικὴν (2). Ἐντεῦθεν προκύπτει ἀναγκάτως τὸ συμπέρασμα, ὅτι σχεδὸν πάντῃ ματαία ἦτον ἡ μεταξὺ τῶν Ἐρασμικῶν

facts relative to this disputed point, are adduced on both sides of the question by the two parties in the contest“.

(1) Archæologische Untersuchungen p. 275. (Halle 1778.)

(2) Κατὰ τοῦτο μᾶς ἐγγυᾶται πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ ἡ μαρτυρία τοῦ Γωσήπου Φλαυτοῦ, ὅστις μ' ὅλον ὄρι εἰμαθε τὴν Ἑλληνικὴν ὄχι μόνον κατὰ κανόνας, ἀλλὰ καὶ ἐναντιωσθεόμενος μετὰ τοὺς Ἕλληνας, μετὰ ὅλον τοῦτο ἔμαθον ἐλεγκρῶς, ὅτι ποτὲ δὲν ἠμποροῦσε νὰ μιμηθῇ ἐντελῶς τὴν χάριν τῆς προφορᾶς τῶν Ἑλλήνων. Antiquit. Jud. lib. 20. c. 9.

Ἄρ. 16.

F f

καὶ Ῥαϋχλινμανῶν ἔρις, ἐφ' ἔσεν αὐτῇ ἀπετείνετο εἰς τὴν accent τῶν Γάλλων. „Δὲν πρέπει νὰ ἀμφιβάλληται, λέγει „ὁ Ἄσις (Hase) (3), ὅτι οἱ σημερινοὶ Ἕλληνας φιλῶσι „σιν αὐτὸ τὸ accent τῶν πατέρων τῶν μέχρι τῆς σημερινῆς „εἰς ἄλλα, παρὰ πᾶν ἄλλο τῆς Εὐρώπης ἔρις, καὶ ἴσως „μὲνως, ἐάντις τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἀεὶ εἴμελο εἰς τῆς „χρόνους μας καὶ ἤκουε τὴν γλῶσσαν τῶν τωρινῶν Ἑλλή- „νων, ἤθελε γνωρίσει ἀπὸ τίν τίνων καὶ τὴν ἀπὸχυσίαν „τὰ ἴχνη τῆς ἀρχαίας πελὺ καθαρώτερα, παρὰ ἂν τῆς ἴκται „ἀπὸ τὰ εἴματα τῶν Εὐρωπαϊῶν ἀναγνωσκόντες ἀπαλά- „λακτὰ καθὼς ἐάντις τῶν Γερμανῶν ἀνεγίνωσκε Γοτθικὰ „εἴτε τὰ παλαιὰ Ἀλεμανικὰ, μὲ ἔλας τὰς μεταβολὰς ἔσα „ἐπάθεν ἢ Γερμανικὴ διάλεκτος, ἤθελε βέβαια πλησιάζει „μῶτερα τὸ accent τῶν ἀρχαιοτάτων τῆς Γερμανίας κίτοις „παρὰ Ἀγγλοστικῆ ἢ Γάλλος, ἔσις ἤθελε βάλει κατὰ νοῦν „νὰ σπουδάσῃ τοῦ Οὐλφίλα (4) τὴν νέαν διαθήκην“. Τοῦ- „τὸ ἐνοούσαντες εἰ περισσώτεροι τῶν Ἑρασμιαῶν δὲν ἤλθον „ποτὲ εἰς πολλὰς ἔριδας περὶ τῆς ἑβραϊκῆς τῶν σοικείων προφορῆς „ἣτις εἶναι ὑπέθεσις τοῦ accent, ἐν ᾧ μάλιστα ἤξευον ἐπιπὶ „περὶ ταύτης ἔριδος ὡς ἐπὶ τὸ πλείονος δὲν ἤθελαν τοὺς χρῆσι- „μύσει εἰς τὸ πρακτικόν. Εἰς τὴν βιβλίον πραγματείαν σὺ „275 ἐμπροεὶ νὰ περιτηρήσῃς ἔσα λέγει περὶ τῶν σοικείων „ὁ Ἄσις (1). Τελευταίον καθόλου δὲν εἶναι ἀπίθανον, ὅτι καὶ

(3) Teutscher Merkur 1863. x. B. p. 284.

(4) Ulphila ἢ Gulphila, Γότθον Ἐπίσκοπος Ἐπὶ Ἀντιόχειας Βασι- λευτικῆς περὶ τὸ 370 ἔτος, πρῶτος μεταφράστης τῆς Θείας Γραφῆς εἰς τὴν Γοτθικὴν γλῶσσαν.

(1) Εἰς τὰς γνωστότερας ἀποδείξεις ἐμπορεῖ τις ἴσως νὰ προσέκη ἢ περὶ τοῦ Z, ὅτι παρκετὸς τοῦ Διονυσίου καὶ Σέξου ὁ Ἕμπειρεὶς λέγει A; ὁ, ῥητός „Συνεστῆκεναι φασὶ τὸ μὲν Z ἐκ τοῦ Σ καὶ Δ“, ἐπὶ ἐνίσκωμεν εἰς ἀρχαιοτάτα ἀπὸ γράμματα Z ἐπὶ Σ. Π. X. Ἐν κλητος: ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ (παρὰ? Spanhemius) ἐπὶ ἐκ τῶν δικαίων (Π. X. μουσικοδαιον Δωρικ. ἀντιμουσικεῖν τουτέστιν μουσικεῖν) ἄλλοι ἢ ὁδοῦτος τῆς προφορῆς τοῦ Z (παρὰ? Welleri Gramm. p. 36.) β) περὶ τοῦ Θ, ἐπὶ ἢ ὁμοίως αὐτοῦ μὲ τὸ Ἄγγ. 11) ἀναπόστασις ἐπὶ νεν ἀπὸ τὴν διὰ τῶν τῶν Ἀνακαλινομένων. εἰ ἔποιε μεταγενέστερον ἔπὶ τὸ Θ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν προφορῶν τῶν Ἰοκτωί. — ἴσως ἐπὶ ἐπὶ καὶ

εἰ τὰς λαμπροτάτας τῆς Ἑλλάδος ἐποχῆς ἐνδέχεται ὅτι ὑπῆρ- ζαν κατ' αὐτὸ τὸ accent τοπικαίτινες διαφοραὶ, καθὼς καὶ σημερον τὸ αὐτὸ συμβαίνει εἰς ἕλα τὰ ἔθνη, καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς τωρινούς Ἑλληνας (2).

Διὰ νὰ μὴ ματαιοποιήσωμεν λοιπὸν εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς ἐκφωνήσεως τῶν σοικείων, κάλλιον μεταβαίνομεν εἰς τὴν κορίαν ὑπέθεσι τῆς ἔριδος, ἣτις εἶναι ἢ προφορὰ τῶν φωνηέν- τῶν καὶ τῶν διφθόγγων. — Τινὲς φιλόλογοι διὰ νὰ προ- βαίνοσι μὲ ἀκραν ἀσφάλειαν εἰς τὰς συζητήσεις τῶν ἐδιώ- μισαν μίαν ἐποχὴν, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξετάζαν τὴν προφο- ρὴν τῶν πεπαιδευμένων, λόγου χάριν τὴν ἐποχὴν τοῦ Δημοσθένους. Τοῦτο φαίνεται σχεδὸν ἀναγκαιοτάτου, διὰ νὰ ἀραιωθῇ πᾶς διζαγγμὸς ἀπὸ τὴν συζήτησιν. Μὲ ὅλον τοῦτο ἐγὼ σοκίζομαι, ὅτι εἶναι ἴσως ἀμφίβολον, ἂν τῶντι πρῶτον κάποιαν ἀφέλειαν ὁ τοιοῦτος τῆς ἐποχῆς διορισμός. Ἐπειδὴ, τί ὠρελεῖ, ὅταν δὲν ἔχωμεν διδόμενά τινα περὶ τῆς προφορῆς; Διὰ τοῦτο μὲ φαίνεται ἀσφαλέστερον νὰ ἀναβαλῶμεν βεβημῶδον, ὅσον φησάνομεν ὑφιλάτερον, ἀπὸ τῶν νεωτέρων χρόνων εἰς τοὺς ἀρχαιοτάτους. Ὅταν δὲ παύσωσι τὰ δεδομένα, παύει ἐξ ἀνάγκης καὶ ἡ συζήτησις. Ταῦτα εἶναι κατὰ τὴν γνώμην μου τὰ φυσικώτατα ὄρια. Ἄν δελήσωμεν ἐκ τοῦ ἐναντιοῦ ν' ἀρ- χίσωμεν ἀπὸ τὴν ἀρχαιοτάτη ἀρχαιοτήτα, καὶ ἐκ τῆς προ- φορῆς αὐτῆς νὰ συμπεράνωμεν κατὰ τοὺς P^r* * καὶ A. τὴν τῶν λαμπροτάτων περιόδων, δέλομεν ἀποπλανηθῆ πιθανό- τατα. Ἀρχαία προφορὰ καὶ ἀγροικία συνήθως εἶναι ἠνωμέ- ναι (1), καὶ ἡ προφορὰ τῶν πρώτων τῆς ἀγροικίας χρόνων στανίως συμφωνεῖ μὲ τὴν τῶν ὑγέρων τῆς παιδείας. Ἄν ἴσως

εἰ νοούται Γραμματικοί: Buttman, Matthil, Thiersch συμ- φωνοῦσι κατὰ τοῦτο μὲ τὸν Ῥαϋχλινον.

(2) Διαφοραίτινες εἰς τὴν προφορᾶν τῶν νῦν Ἑλλήνων εὐρίσκονται εἰς τὸν Hobhouse p. 549.

(1) Ταύτης τῆς γνώμης ἦτον καὶ ὁ Κικέρων (de Oratore III. 11): „Rustica vox est agrestis quosdam delectat, quo magis antiquita- tem; si ita sonet, eorum sermo retinere videatur; ut tuus, Ca- tulle, sodalis, L. Cotta. gaudere mihi videtur gravitate linguae, lonoque vocis agresti, et illud quod loquitur, priscum visum isti putat, si plano fuerit rusticum“.

σωμεν, φέρ' εἰπεῖν, τὴν Γαλλικὴν καὶ Ἀγγλικὴν γλῶσσαν εἰς τὴν πρῶτην των γενεσιν, δέλωμεν εὐρεῖν, ὅτι ὅλα τὰ γράμματα τῶν λέξεσιν (π. χ. τῆς Γαλλ. *tuisset*, τῆς Ἀγγλ. *paid*) ἐπιπροφέροντο. Ἀφ' οὗ ἕως ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐπιπροφάθη ἡ γλῶσσα, ἡ πλατεῖα ἐκείνη προφορά δὲν ἔμεινε εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν, ἀλλὰ μόνον εἰς τοὺς χωρικοὺς διασάβη μέχρι τῆς σήμερον, καὶ τοῦτο σποράδιον. — Δι' αὐτὰς λείπεν τὰς αἰτίας μὲ φαίνεται ὅτι, ἂν δέλωμεν νὰ βροῖωμεν μὲ πολλὰ περισσώτεραν ἀσφάλειαν τὴν εἰς τὴν ἀλήθειαν φέρουσαν ὁδὸν, πρέπει ἀναβαίνοντες εἰς τὴν ἀρχαιότητα νὰ κρινώμεν τὰς συζητήσεις μας.

Οἱ περὶ προφορᾶς ὀκοθεν μόνον λαμβανόμενοι λόγοι τῶν νεῶν Ἑλλήνων ὀλίγον μόνον ἰσχύον ἐμπόρου νὰ ἔχωσιν, ὡς τὸ ἔπαυεν εὐθὺς εἰς τὴν ἀρχὴν. Διὰ τοῦτο πρέπει ἀμέσως νὰ ἀρχίσωμεν ἀπὸ τὴν περίοδον, καὶ ἢν ἡ νέα διαλέκτος ἀκόμη δὲν ἦν συνειδησμένη. Αὕτη δὲ εἶναι, κατὰ Λέικην καὶ Ὀδύσην (Leake! Hobhouse), ὁ δέκατος αἰὼν· ἀλλὰ διὰ νὰ προχωρήσωμεν ἀσφαλῆστα, ὡς ἀρχίσωμεν ἀπὸ τοῦ ἔκτου (1). Εὐρὶ σκονταί εἰς αὐτὸν ἴχνη τῆς Γαυχλιτικῆς προφορᾶς; — Τέσσα φανερά ἴχνη, ὡς δὲν εἶναι χρεῖα νὰ κοπιώσωμεν καθόλου εἰς τὰ εὐρωμέν. Τὰ παλαιότατα χειρόγραφα μας, τὰ ἐστὶν μάλιστα ἀρχίζουσιν ἀπὸ ἀρχαιότερους αἰῶνας, εἶναι γραμματα τούτων δείξεις· διότι καθόλου δὲν ἐμπόρει νὰ τὰ γινῆται, ἂν δὲν ἐξέτηρη νὰ ἀναγινώσκῃ κατὰ Γαυχλίον (2). Ὅσα παλαιὰ λοιπὸν καὶ ἂν ἦναι τὰ χειρόγραφα μας, τέσσα ταλαιά εἶναι βέβαια καὶ αὕτη ἡ προφορὰ. Ἐκ τούτου βλέπουν, ὅτι αὕτη φάνει εἰς τοὺς κλασικοὺς τῆς Ἑλλάδος χρόνος. Ἀλλ' ἀρά γε τόσον μόνον εἶναι παλαιά; καὶ ἐπειδὴ μὲς λείπουν ἄλλαι τῆς Ἱσθμίας χρονολογικαὶ δείξεις, δὲν ἔναι ἡλεῖον νὰ εἰπωμεν, ὅτι εἶναι διόλου σύγχρονα τὰ χειρόγραφα μας μὲ ταύτην τὴν προφορᾶν; Ἄν εἶχαμεν παλαιότερα χειρόγραφα, ἴσως εὐρίσκαιμεν καὶ παλαιότερα ἴχνη αὐτῆς. Ἐπειτα δὲν εἶναι τὰ χειρόγραφα αἱ μόναι δείξεις, τὰς ὁποίας ἐμπόρει νὰ φέρῃ τις ὑπὲρ αὐτῆς. Πάν, φέρ' εἰπεῖν, ἀρῆστοι συγγραφεῖς τῶν κλασικῶν χρόνων διδάσκουσι τὴν ἴ-

(1) Παράβ. Leake's Researches in Greece p. 169.
 (2) Παράβ. Hases Abh. 179. ἀνωτ. Σελ. 285.

ὄν προφορᾶν τόσον φανερά, ὡς εἶναι ἀδύνατον νὰ τοὺς παρεξηγήσῃ τις· εἰν ὄχι μόνον διδάσκουσι, ἀλλὰ καὶ ἀποδεικνύουσι αὐτὴν μάλιστα πρὸς ἐντελεστέραν κατάληψιν· ποῖος ἴσπορει πλέον νὰ ἀμφιβάλλῃ ὅτι εὐρίσκονται ἀποχρώστες λέξεις καὶ δείξεις ὑπὲρ αὐτῆς; Τοιοῦτος ἀξιώτικος συγγραφεὺς εἶναι Π. Χ. ὁ σύγχρονος τοῦ Λουκιανοῦ, ὁ φιλόσοφος Σέξτες ὁ Ἐμπειρικὸς πρὸς Γραμ. Α', ε. Αὕτη ἡ μαρτυρία εἶναι γνωστή· πολλὰ ὀλίγον γνωστὸν ἕως εἶναι αὐτὸ τοῦτο τὸ χωρίον, διὰ τοῦτο καὶ πρῶτα κρίνομεν νὰ ἀντιγράψωμεν ἐδῶ ὀλίγηρον τοῦτο τὸ ἀκριβῶς ἀποδεικνύον χωρίον, ἔπειτα νὰ ἐξετάσωμεν τὰς πρὸς τοῦτο ἐνδεχομένας ἐνστάσεις. Τὸ χωρίον εἶναι, ὡς ἔπεται. „Καὶ ἀναστροφῶς ἔσσεθαίτινα φασὶν ἐνιοὶ τῶν φιλοσόφων πλείονα σοιχεῖα· διαφέρον ἔχοντα δύναμιν τῶν συνήθως παραδιδόμενων· οἷον καὶ τὸ αἰ· καὶ τὸ ου· καὶ πᾶν ὁ τῆς ὁμοίας ἐστὶ φωνῆως. Τὸ γὰρ σοιχεῖον κριτέον μάλιστα, ὅτι σοιχεῖον ἐστίν, ἐκ τοῦ ἀσύνθετον καὶ μονοποιὸν ἔχειν φθόγγον· οἷος ἐστίν ὁ τοῦ α· καὶ ε· καὶ σ· καὶ τῶν λοιπῶν. Ἐπεὶ οὖν ὁ τοῦ αἰ· καὶ οἰ· φθόγγος ἀπλοῦς ἐστίν, καὶ μονοειδῆς, ἔσαι καὶ ταῦτα σοιχεῖα. Τεκμήριον δὲ τῆς ἀπλότητος καὶ μονοειδίας, τὸ λεχθισόμενον. Ὁ μὲν γὰρ σύνθετος φθόγγος, οὐχ οἷος ἀπ' ἀρχῆς προσπίπτει τῇ αἰ· σῆσει, τοιοῦτος ἄχρι τέλους παραμένειν πέφυκεν, ἀλλὰ κατὰ παρατάσιν ἑτεροιοῦται· ὁ δὲ ἀπλοῦς καὶ ὄντως τοῦ σοιχεῖου λόγον ἔχων, τουναντίον ἀπ' ἀρχῆς μεχρι τέλους ἀμετάβολός ἐστιν· οἷον τοῦ μὲν ρα· φθόγγου, ἐν παρατάσει προφερομένου, δήλου ὡς οὐχ ὡσαύτως αὐτοῦ κατὰ τὴν πρῶτην προπτώσιν (γράφ. προσπτώσιν κατὰ τὴν διόβ. Κορινθ. νεν προλεγομ. εἰς τὴν ἐκδ. Ἰσοκρ. σελ. 5) ἀντιλήφεται ἡ αἰ· σῆσις, καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν· ἀλλὰ κατ' ἀρχὰς μὲν, ὑπὸ τῆς ρ· ἐμφωνήσεως κινηθήσεται· μεταθῆς δὲ ἐξαρωνισθεῖσις αὐτῆς, εἰλικρινοῦς τῆς τοῦ α· δυνάμεως ποιήσεται τὴν ἀντιλήψιν. Ὅθεν οὐκ ἂν εἴη σοιχεῖον τὸ ρα· καὶ πᾶν τὸ ἴοικος αὐτῶ. Εἰ δὲ τὸν τοῦ αἰ· φθόγγον λέγοιεν, οὐδὲν ἔσαι τοιοῦτον· ἀλλ' οἷον ἀπ' ἀρχῆς ἐξακούεται τῆς φωνῆς ἰδίωμα, τοιοῦτον καὶ ἐπὶ τέλει. Ὅσα σοιχεῖον ἔσαι τὸ και. Τούτου δὲ οὕτως ἔχοντος, ἐπεὶ καὶ ὁ τοῦ εἰ· φθόγγος καὶ ὁ τοῦ ου· (ἴσως οἰ κατὰ τὴν διόβ. Κορινθ.) μονοειδῆς καὶ ἀσύνθετος καὶ ἀμετάβολος, ἐξ ἀρχῆς ἄχρι τέλους λαμ-

„ἐάνεται, ἔτσι καὶ οὗτος ροιχεῖται“ — Περὶ τούτου τοῦ χα-
 ρίου κάμνει τὴν ἀκόλουθον παρατήρησιν ὁ Λέανος. „Thiese
 „diphthongs certainly are simple, in as much as they cannot
 „be divided into their component elements without losing
 „their peculiar character, but they are composed, when
 „compared with vowels“. Παρατήρησις, ἡ ὅποια (καὶ χα-
 ρὴς νὰ θέλῃ ἴσως ὁ Κύριος Λέανος) εἶναι διόλου ὑπερ-
 τοῦ Γαυχλίνου, ἐπειδὴ λύει τὴν ἀπορίαν πῶς ἐμποροῦν νὰ
 ἦναι δίφθογγοι οὗτοι οἱ ἀπλῶς ἐκπερήμενοι φθόγγοι· ἀλλὰ
 ὡς μὲν πρὸς τὸ ρα, ἢ τὰς πλατείας δίφθογγους εἶναι ἀπλοῖ, ὡς
 δὲ πρὸς τὰ ἀπλᾶ φωνήεντα, σὺμβετοί· τούτεσιν εἶναι, ὅταν
 ἐνδέχεται, λεπτόταται δίφθογγοι, κατὰ τοὺς Γάλλους Γραμ-
 ματικούς λεγόμενοι Voyelles composées. Ἡ Δίφθογγος ἐν-
 λαδὴ ἀποτελεῖ τοὺς Δύο, καὶ ἔχει τὸ ἄκουσμα δύο φθό-
 γγων. Δίφθογγος εἶναι, κατὰ τὸν ὄρισμὸν ἐνὸς τῶν μεγίστων
 Γραμματικοφιλοσόφων Γερμανῶν, συλλοιφὴ δύο φωνήεντων
 εἰς ἓν, ἢ συναρπέρου. σύλληψις δύο φωνήεντων εἰς ἓν πνεύ-
 μα (*). Δίφθογγος λέγεται καὶ πᾶν φωνήεν κατὰ πείρασον
 ἐκπερήμενον, εἴα μάλιστα τὰ διπλᾶ φωνήεντα, τὰ ἐν τῇ Γερ-
 μανικῇ, φέρ' εἰπεῖν: na, ee, oo, ὁμοίως καὶ τὰ ἡμίφωνα:
 ao, oe, ui καὶ τ. λ. (**). Ὅτι αἱ δίφθογγοι δὲν πρέπει ἀνω-
 κείως νὰ προφέρονται πλατεῶς, μᾶς τὸ διδάσκει ἡ καθημε-
 ρινὴ πείρα. Αἱ, φέρ' εἰπεῖν, προφέρεται μέχρι τῆς σήμερον
 εἰς τὴν ἄνω Γερμανίαν πλατεῶς κατὰ τὸν Ἑρασμὸν· εἰς τὴν
 ἄνω Σαξωνίαν ὅμως καὶ ἄλλα μέρη ἀρκτῶα ἐμπορεῖ νὰ ἀπα-
 δειχθῆ ὅτι ἐπροφέρετο, πρὸ ἑκατῶν καὶ πρὸ τριακοσίων ἀκομ-
 χρόνων, ὡς εἰ· ὁμοίως καὶ ἡ εἰ σχεδὸν καθὼς τὸ i· τ. χ.

(*) A. F. Bernhardi philosophische Sprachlehre. Berlin 1801
 2 Th. S. 273. κ. εἰς.

(**) Πολλὰ ἐπιτυχῆς εἶναι ἡ παρατήρησις τοῦ Bernhardi (σ. 281)
 „Τινὲς Γραμματικοὶ ἠθέλησαν νὰ ἀποβάλωσι παντελῶς τὰς δίφθογ-
 „γους ἀπὸ τὴν διορισμένην τῶν τᾶξιν, ὁμοίως κατὰ πάντα λόγον τῶν εἰ-
 „εἶναι ὀρθόν. Διότι ποτὲ μὲν ἀναγκῆς διακρίνεται εἰς αὐτὰς τὸ ἄνω
 „φωνήεν, καὶ τούτου προσθεμένου ἐμπορεῖ προῦναι νὰ ἐκφρασθῆ ἡ ἐν-
 „θόγγος· ποτὲ δὲ ἐξ ἴδιος φύσεως τὴς δαίχου δίφθογγος ἡ χροῦσις
 „γλώσσας ἐμμέτρους, ὅπου πάντοτε εἶναι μακρᾶί“.

εις τὰς λέξεις Zeit, Fleisch (*). Ἡ Au προφέρεται εἰς τὴν
 ἡμισίαν σχεδὸν ὡς τὸ α· π. χ. εἰς τὰς λέξεις Lauf, Haus. —
 τελευταῖον ὅστις μὴ πεπόμενος εἰς τοὺς βιβέντας λόγους δὲν
 ἔρχεται τὸν νόον τοῦτον ὄρισμὸν, ὡς μείνη εἰς τὸν καλαιὸν,
 καὶ ὡς πληροφορηθῆ, ὅτι ἡ ἀρχαιοτάτη λέξις Δίφθογγος
 ἐπιτηρήθη καταχρηστικῶς εἰς τοὺς μεταγενεστέρους, ἐπειδὴ ἐσυν-
 ἴθισαν εἰς αὐτήν, καὶ κἀνεὶς δὲν τὸ ἐσυλλογισθῆ ἢ κἀνεὶς
 δὲν τὸ κατωρβῶσε νὰ τὴν ἐξώσῃ ἀρτευσίαν ἄλλην τινα ὀρισι-
 κασίαν.

Ἄλλος μάρτυς, ἂν καὶ ὀλιγώτερον σαφῆς, εἶναι ὁ
 Πλούταρχος (Συμποσ. βιβλ. Θ'. πρόσλ. β'). “ Ἐρμείας ἐ Γεω-
 „μέτρης Πρωτομένει τῷ Γραμματικῷ πρῶτος, αἰτίαν εἰπεῖν
 „δι’ ἣν τὸ ἄλφα προτάτεται τῶν γραμμάτων ἀπάντων· ὁ δὲ
 „τὴν ἐν ταῖς σχολαῖς λεγομένην ἀπέδωκε. Τὰ μὲν γὰρ φων-
 „ήεντα τῷ δικαιοτάτῳ λόγῳ πρωτεύει τῶν ἀφώνων καὶ ἡμι-
 „φώνων· ἐν δὲ τούτοις τῶν μὲν μακρῶν ὄντων, τῶν δὲν
 „ἡραχέων, τῶν δὲ ἀμφοτέρων καὶ διχρόνων λεγομένων,
 „ταῦτα εἰκότως τῇ δυνάμει διαφέρειν (**). Αὐτῶν δὲ τούτων
 „πάλιν ἡγεμονικωτάτην ἔχει τᾶξιν, τὸ προτάττεσθαι τῶν
 „ἄλλων δυοῖν, ὑποτάττεσθαι δὲ μηδετέρῳ πεφυκός, οἷον εἰς

(*) I. Chr. Adelung λέγει εἰς τὸ περὶ τῆς Γερμανικῆς γλώσσας σύστη-
 μάτων (Lehrgebände der Deutschen Sprache I. S. 141). „Τὸ αἰ καὶ
 „να εἶναι τῆς ἄνω Γερμανικῆς ἀηδεῖς δίφθογγοι, ἀντὶ τῶν ὁποίων συνεβίβηε νὰ
 „καταχρησθῆται ἡ Σαξωνικὴ διάλεκτος τὸ εὐφρονέτερον εἰ, αὐτὴ δὲ γράφεται
 „ὡς εἰς τὴν μόνον λέξει, ἀπὸ τῆς ὁποίας δὲν ἐμπορεῖ εὐκόλως νὰ τὰς
 „εἰσέσῃ· τὰς μὲν διὰ τὴν παραγωγὴν των, τὰς δὲ, δι’ ἄλλας αἰτίας· π. χ.
 „εἰς τὰς λέξεις Kaiser, Laie, Main.“ — Παράδειγμα τὴν σημεῖοσιν εἰς
 τὸ ἀνεμνησθῆν χωρίον τοῦ Σέξτου, εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ Io. Aib. Fabricii,
 Lipsiae 1718. καὶ τὸν Instus Lipsius. Lugduni 1613. I. p. 400.

(**) Τὸ νόημα τῆς ἐκφράσεως ταύτης μὴ φαίνεται ὅτι σαφηνίζεται μὲ
 τὸ ἀκόλουθον παραλλήλον χωρίον τοῦ Λουκιανοῦ ἐν τῇ Δέκτῃ φωνήεντων.
 „Καὶ ὅμῳ μόν, ὡς διχασαὶ (φωνήεντα), τὴν μακρῶν δαδίασαι τιμὴν, ὅτι
 „καθ’ αὐτὰ δύνασθα φθέρησθαι ἡμεφάνοις δὲ, τὴν ἐφεξῆς, ὅτι προσθη-
 „μης εἰς τὸ ἀκουσθῆναι δεῖται. Πασὴν δὲ ἐσχάτην ἐνδύμειαν ἔχει μοῖραν
 „εἶναι τῶν πάντων, οἷς οὐδὲ φωνὴ πρότεσι καθ’ αὐτὰ“. — Τὸ σαφηνίζε
 καὶ ἡ συναίρεσις· διότι τὰ διχρόνα κατακρίβουσι τὸ ἐπίμεινον φωνήεν, ὡς
 εἶναι καὶ βραχέα, π. χ. τιμῶν τιμῶν, ἰφῶν ἰφῶν, ἰγῶν ἰγῶν.

„τὸ ἄλλω· τούτῳ γὰρ οὔτε τοῦ ἰᾶτα δεύτερον, οὔτε τοῦ
 „ταττόμενον ἐθέλει ὁμολογεῖν, οὔδ' ὁμοπαθεῖν. Ὡς σου,
 „λαβὴν μίαν ἐξ ἀμφοῖν γενέσθαι, ἀλλ' ὥσπερ ἀγανακτοῦ
 „καὶ ἀποπηδῶν ἰδίαν ἀρχὴν ζητεῖν αἰεὶ. ἐκείνων δὲ ὅποια
 „βούλει προταττόμενον ἀκολουθοῦντι καὶ συμφωνοῦντι χρῆσθαι
 „καὶ συλλαβὰς ὀνομάτων ποιεῖν, ὥσπερ τοῦ αὐρίου καὶ τοῦ
 „αὐλεῖν καὶ τοῦ αἴαντος, καὶ τοῦ αἰδέσθαι καὶ μυρία
 „ἄλλων“. — Ὅτι τοῦτο τὸ ὀλίγον σκοτεινὸν χωρίον παρατη-
 „ρήσῃ παρα τῶν Χέκου καὶ Μεκέρχου, γίνεται φανερόν ἐν
 „πάν ἀκολουθῶν μας ἐξέτασιν. Προσθέτομεν καὶ τρίτον χω-
 „ρίον, εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ἀνήκον, Διονυσίου τοῦ Ἀλικαρ-
 „νασέως (περὶ Συμβ. ὀνομ. ἸΔ. 95.) — “ Κράτις μὲν ἐν
 „καὶ φωνῆν ἡδίστην ἀποτελεῖ τὰ τε μακρὰ, καὶ τῶν δίχρονων
 „ὅσα μικρύνεται κατὰ τὴν ἐκφοράν, ὅτι πολὺν ἠχέεται χρι-
 „νον, καὶ τοῦ πνεύματος οὐ κατακόπται τὸν τόνου· χεῖρο δὲ
 „τὰ βραχέα ἢ τὰ βραχέως λεγόμενα, ὅτι μικροφώνη τε ἐστὶ
 „καὶ σπαδονίζει τὸν ἦχον“. Μετὰ ταῦτα ἀκολουθεῖ ἡ διά-
 „ταξις τῶν φωνηέντων κατὰ τὴν εὐφρανίαν αὐτῶν, ὅπου τὰ
 „δίχρονα συναριθμοῦνται μετὰ τὰ μακρὰ. Ἔστι δὲ ἡ τάξις· ι,
 „η, ω, υ, ι, ο, ε.

Προσφυσῶς τάττεται ἐδῶ καὶ ἡ παρατήρησις τοῦ Σπρίαν-
 νος (Βιβλ. ἰδ' σελ. 548.) “ Πολλοὶ χωρὶς τοῦ ι, γινώσκουσι
 „τὰς δοτικὰς (οἶον, ΜΟΥΣΗ, ΘΕΩ), καὶ ἐκβάλλουσι γὰρ τὸ
 „ἔθος φουσικὴν αἰτίαν οὐκ ἔχον“.

Αὐτὰ εἶναι, καθ' ὅσον ἐγὼ ἐξεύρω, τὰ κυριώτατα χω-
 ρία ἀρχαίων Ἑλλήνων κλασικῶν συγγραφέων, ὅσοι ἐδῶκειν
 γνώμην περὶ τῶν φωνηέντων καὶ διφθόγγων. Αναφέρονται δὲ
 ὅλα εἰς τὴν προφοράν τῆς Κοινῆς Γλωσσῆς, ἣτις ὀνομάζεται
 καὶ Μακεδονικὴ ἢ Ἀλεξανδρινὴ διάλεκτος, καὶ εἶναι αὐτὴ ἡ
 Ἀττικὴ, ἐξαιρουμένων μόνον τινῶν ἰδιωτισμῶν ἰδιαζόντων
 εἰς μένιν τὴν πάλιν τῶν Ἀθηναίων. Ὁ Γέσσινερος, ὁ μετα-
 φράστης τῆς Γερμανίας φιλολόγος, κάμνει τὴν ἐφεξῆς ἐξηγη-
 σιν περὶ τῆς Κοινῆς Γλωσσῆς εἰς τὸν Μιθριδάτην σελ.
 51. „Communem Graecorum linguam in nulla regione pri-
 vatim vulgo receptam fuisse, judicari: habet enim ubique
 vulgus suum aliquid proprium, quo a caeteris plerisque dif-
 fert. Sed, illam dico communem, quam viri vel literati vel
 alioqui sapientes, et peregrinationibus cultiores adhibuerunt“.

ἂν ἐξεύρωμεν λοιπὸν τὴν προφοράν ταύτης τῆς διαλέκτου,
 ἔξευρωμεν καὶ τὴν προφοράν τῶν περὶ αἰδεμένων Ἑλλή-
 νων, καὶ ὡς ἦσαν Ἀθηναῖοι, Ἴωνες, Δωριεῖς, Αἰωλιεῖς οἱ προ-
 κρίντες! Ἀλλὰ καὶ ἂν εἶχαμεν καθ' ὑπόθεσιν ἰσορριμῆς δει-
 ξίς περὶ τῆς προφορᾶς τῶν ἀρχαίων τεσσάρων κυρίων διαλέ-
 κτων, πάλιν ἡ φρόνησις τὸ ἀπαιτοῦσε, νὰ μὴ προσποιώμεθα
 γελοῖας τὴν σήμερον τοῦ Ἴωνος ἢ τοῦ Ἀθηναίου τὴν προφο-
 ράν (*). Ἔστι λοιπὸν προτιμώτερον, ἀναγινώσκοντες τὰ εἰς
 κερῶντινα διάλεκτου γεγραμμένα συγγράμματα νὰ προ-
 κερῶμεν αὐτῶν τοιοῦτοτρόπως (ὅσον τοῦτο μᾶς εἶναι δυνατόν
 μετὰ τούτους χρόνους), καθὼς τὴν ἐπρόφεραν αὐτοὶ ἐκάينوι,
 οἷτινες συνέγραψαν αὐτὰ τὰ συγγράμματα· διότι εἶναι γνω-
 στὸν ὅτι τὰ περισσότερα τῶν ἕως εἰς τὰς ἡμέρας μας σωθέν-
 των Ἑλληνικῶν συγγραμμάτων εἶναι ἐκ τῆς περιόδου τῆς
 Κοινῆς Γλωσσῆς.

Ἐἰς ταύτην λοιπὸν τὴν περίοδον ἐπροφέρετο ἀνάγε τὸ αἰ
 καθὼς ε, καὶ δὲν διέφεραν καθόλου τὰ ι, υ, η, οι; — Δὲν
 ἦναι ταύτης τῆς γνώμης. Διότι πρῶτον, ὅσον διὰ τὸ αἰ, εἶ-
 ναι μὲν βέβαιον κατὰ τὴν ἀνωτέρω ῥῆσιν τοῦ Σέξτου, ὅτι
 ἐν ἐδοθηγογίζετο (τὸ ὅποιον γίνεται φανερόν καὶ ἀπό τινα
 παράγωγα ὀνόματα· οἶον γεωμετρῆς ἐκ τοῦ γεῖτα· ἀλλ-
 ἢ καὶ διὰ ἐπιγράμματα τινὰ συνὸμολογοῦσιν καὶ ἀπ' αὐ-
 τῶν τοὺς Ἑρασμαίους τινὲς μετριώτεροι, ὅτι τὸ αἰ εἰς τοὺς
 Ἰηολιμαίους χρόνους ἐξεφωνεῖτο ἴσως ὡς τὸ Γαλλικόν ε (1)·
 ἀλλ' αὐτὸ ἀναπληροῖ τὸν τόπον τοῦ λατινικοῦ ηἰ (τὸ ὅποιον
 Ἑλληνικῶς ἐκφωνεῖται διὰ τοῦ αἰ), ἀλλὰ τοῦ ἡμιτόνου η, τὸ
 εἰ αἰ ἢ αε ὡς φοιχεῖον, ἐκφωνεῖται τὴν σήμερον εἰς ὅλους
 τοὺς τόπους ὡς ε· χωρὶς τούτων καὶ ἀπὸ τῶν διαλέκτους δει-
 κνύεται ἡ συγγένεια τοῦ αἰ μετὰ τὸ φ φωνῆεν, ἐπειδὴ εἰς αὐ-
 τὰς ἀπαντῶμεν τὸ αἰ ἀντὶ τοῦ η, καὶ ἀνάπαλιν τὸ η ἀντὶ τοῦ
 αἰ π. χ. τὸ Αἰολικὸν θυαίσκω ἀντὶ τοῦ θυήσκω, τὸ
 Βιωτικὸν λεγόμεν η ἀντὶ λεγόμεναι (2)· ἀλλὰ καὶ

(*) Ὡς εὐθυμηθῶμεν τὸ γνωστὸν ἀνάκτορον τῆς ἐξέτασιν τοῦ Θεοφράστου,
 ἐκ τῆς Ἀθήνης.

(1) Παρὰ θ. Ηλιο ἐν τῷ ἀνωτ. ῥῆθ. τόπ. Σελ. 279.

(2) Τινὲς τῶν Νεωτέρων ἀνθυκοβάλλουσι τὴν ἐξῆς· Ἐπειδὴ τὸ αἰ ἐπροφέρετο,

ἐκ χάριτος τινος τοῦ Θεώου καὶ ἐκ τοῦ λ'. Ἐπιγράμματος τοῦ Καλλιμάχου βλέπομεν, οὕτως εἶπεῖν, ὀφθαλμοφανῶς τὴν ἰδέσθαι τῆς φωνῆς τὴν αἰ — ε (1)· πλὴν μὲ ὅλα ταῦτα τὰ δειχματὰ, ἔτι πολλά ἄλλα, τὰ ἴσα ἀδυνατοῖς τὴν προσθέσει τῶν προαναμνησθέντων συγγραμμάτων τῶν Ῥαυχλιανῶν, πάλιν δὲ εἶναι ἡ γνώμη μου ὅτι τὸ αἰ ἐπιπροφέρετο ἀπὸ τῆς παιδευμένης ὡς ἔ, ἐπειδὴ βλέπομεν εἰς τὸν Πλούταρχον καὶ τὸν Διονύσιον ὅτι τὸ αἰ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἔχει ἡγεμονικωτάτην τάξιν μεταξὺ τῶν ἄλλων φωνημάτων. Κατὰ τὸν Πλούταρχον, εἰς τὴν αἰ τὸ ἰ ἐκχρησίμευε μῖνον πρὸς τροποποίησιν (modification) τοῦ α· τὸ μετὰ τὸ αἰ ἀκολουθεῖ ἐνόνεται μετ' αὐτοῦ εἰς συλλαβὴν μίαν (ἀντιθέτως πρὸς τὴν αἰ, ἐν τῷ Ἰάσων, φέρ εἰπέτι, ὅπου τὸ ἰα ἔχει ὡς μὲ) καὶ

ὡς ἡ ἀπὸ τοῦ Βουκίου, ἔπεται ἄρα ὅτι ἄλλοι ἐκτρέφοντο ἀπὸ τοῦ λαοῦ Ἑλλήνων· ἔστι ἄλλοι δὲ ἐκ τούτου δὲ νομίζω προφανῶς καὶ τὸ ἔξ καὶ τοῦ συναγόμενου ἀφαξῆς πόσιμα· Ἄρα τὸ αἰ ἐπιπροφέρετο ὡς αἰ.

(1) Τὸ χωρίον τοῦ Θεώου εὐρίσκειται εἰς τὰ Πρωομνησθέντων κειμήλια περὶ Διαιτητῶν, ἡ ἄσκη δὲ τὴν ἐρμηνείαν ποιεῖ καὶ ἡ λαμβανόμενη ἀμφιβολία ἡ ἐρμηνεία τῶν διαλεκτικῶν, πρὸς τὴν κοινὴν τῶν ἀδαιρέτου καὶ δημοσίου, ὡς ἐν τῷ ἀύλητρίε πασοῦσα δημοσίᾳ ἔστι. Ἐν μὲν γὰρ ἡ ἐρμηνεία τῶν ἀδαιρέτου, ἀύλητρίε ἔστι πασοῦσα δημοσίᾳ ἡ ἐρμηνεία τῶν δημοσίου ἀύλητρίε παίς οὐσα ἔστι δημοσίᾳ ἡ ἐρμηνεία τῶν ἀδαιρέτου εἶναι ὅτι εἰς ταύτην τὴν ῥῆσιν ὁ Θεὸς εἶλετο νὰ ἀποδείξῃ τὴν προκείμενην ἀμφιβολίαν ἐκ τῆς τῶν φωνῶν ὁμοιότητος εἰς τὸ πασοῦσα καὶ παίς οὐσα· διὸ καὶ μάλιστα ἔζη ὁ Θεὸς εἰς τοὺς χρόνους, εἰ ἡ αἰ ἦταν ἀναμφισβήτητος φωνή, κατὰ τὴν ἀνωτέρω ῥῆσιν τοῦ Σέξτου. — Εἰς τὸ ῥηθὲν ἐπιγράμμα τοῦ Καλλιμάχου ἀποκρίνεται ἡ ἡχώ εἰς τὴν αἰ ἡ αἰ, μὲ τὸ, ἔχει.

Ἀμφιβολία, αὐτὴ δὲ νὰ εἶναι καλὴ καλῶς· ἀλλὰ πρὶν εἶπεῖν.

Τούτου σαφέως, ἡχώ φησὶ τὴν ἄλλαν ἔχει.

Ἰδὲ λοιπὸν ἀκούομεν ἀπὸ τοῦ ῥήματος ἱλαστικῶ ἀκράσματος εἰς πολλὰ κειμήλια ἐποχῆς τῆς Ἑλλάδος, καὶ τῆς αἰ καὶ τῆς βἰ τὴν προφορὰν καὶ τὴν βιβλικότητα μανθάνομεν, ὅτι ἡ αἰ μὲ τὸ ε, καὶ ἡ βἰ μὲ τὸ ἰ, εἶχον τὴν φωνήν, ἂν ἔχει διόλου ἴσην, τούτων ἕκαστον ἀποκρίνεται ἐπαδὴ ἡ αἰ καὶ ἡ βἰ ἔχον ἔχουσι τὴν αἰ καὶ ἡ βἰ, ἴσον δὲ τὸ ε καὶ ἡ βἰ καὶ ἡ βἰ.

εἰς αὐτὸ ὑποτακτόμενον συνηθεῖ. Εἶχεν ἄρα ἡ αἰ (εἰς τὸ Ἰάσων, φέρ εἰπέτι, ἀντίθετον τοῦ Ἰάσων) εἰς τὴν φωνὴν τοῦ ε, ἀλλὰ τὴν τοῦ ε, ὡς εἰς τὸ πρῆτε. — Πλατύτερος τόνος δὲν ἐμπορεῖ νὰ συγχωρηθῇ, καὶ ἂν εἶχον μάρτυρα μόνον τὸν ἀρχαιότερον Καλλιμάχον, τοῦ ὁποῦ ἡ μαρτυρία εἶναι ἀναυτὴρῆτος.

(τὰ λοιπὰ ἀκολουθεῖς.)

Ἄγγελαι ἐκ τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ ἔρος τῆς παιδείας ἀνάπτει ἐπὶ μᾶλλον καὶ διαδίδεται εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰς τὴν διάδοσιν αὐτὴν συντελούντων μέσων αὐξάνει καθημερινῶς· τὰ σχολεῖα πολυπλασιάζονται, οἱ σοφοὶ διδάσκαλοι πληθύνονται, βιβλιοθήκαι συζηνοῦνται, καὶ οἱ πλούσιοι ἐμποροὶ, πατριωτικῶς κινούμενοι ζήλω, ἀνοίγουσι προθύμως τοὺς θησαυρούς των, καὶ ὁ μὲν φέρεται ὡς πατὴρ εἰσιετούς προστρέχοντας εἰς αὐτὸν ἐνδεδειγμένους ἐπιθυμοῦντας νὰ σπουδάσωσι καὶ νὰ διδάξωσι τοὺς ὁμογενεῖς των, ὁ δὲ προκίβει πλουσίως σχολεῖα, ἄλλος συντρέχει εἰς ἐκδοσὴν βιβλίου, καὶ ἄλλος ἄλλοτι πράττει χρησίμεν καὶ ἀφελίμον εἰς τὸ γένος του· τὸ ἱερατεῖον συντρέχει καὶ συμβουλεύει, καὶ ἡ κοινὴ Μήτηρ, ἡ μεγάλη Ἐκκλησία, εὐλογεῖ, ἐφορεῖ καὶ διοικεῖ σοφῶς τῶν τέκνων τῆς τῆς ἔργα. Δι ὅλα ταῦτα πρέπει ταῖς νὰ χαίρῃ πᾶσα Ἑλληνικὴ καὶ ἑλληνικῶς φρονοῦσα ψυχὴ καὶ νὰ ἐλπίζῃ τὰ κρείττω· χαίρομεν δὲ καὶ ἡμεῖς ἐκ ψυχῆς, καὶ, ὡς ἐκδόται ἐφημερίδος τὴν παιδείαν τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους σκοπὸν ἔχουσης, κηρύττομεν μετὰ προθυμίας πάντα ὅσα εἰς αὐτὴν ἀποβλέπουσι· τούτο εἰδείξαμεν τοσούτως ἕως τῶρα καὶ ἰδοὺ τὸ δεικνύομεν καὶ πάλιν ἐκδίδοντες τὴν ἀκολουθοῦσαν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἰδίωσιν καὶ κατὰ τὴν αὐτῆς ὁδὸν ἐπιστολὰς ἐκ Σιατίσης.

Ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως Μαΐου 25. 1818.

Καλλιμάχος ἱερομόναχος, Βαρβατάκης τούπικλη, τὴν πατρίδα Νάξου, ἀισθανόμενος πόσῃν ὠφέλειαν δύναται νὰ λάβῃ ἡ νῆσος Νάξος, ἀνυσσάθη ἐκεῖ σχολεῖον

κοινὸν Ἑλληνικῆς παιδείας, ἀφωσίωσεν εἰς τοῦτο τὴν περιουσίαν του. Περὶ αὐτῆς τῆς νήσου τὸν ὀμφαλὸν, κατὰ τὸ χωρίον Σαγκρη λεγόμενον, κείται μονήδριον τοῦ Ἁγίου Ἐλευθερίου, ἔχον ὑφ' ἑαυτὸ καί τινα κτήματα γῆς, ἀναθήματα παλαιὰ τῆς εὐσεβείας τῶν κτιτόρων. Τοῦτο τὸ μονήδριον περιήλθε κληρονομικῶ νόμῳ εἰς τὸν Καλλίνικον Βαρσατάκιον, ὅστις, ὡς εἴρηται, εἰς κοινὴν ἀφελείαν τῆς Πατρὸς ἀφορῶν, ἐνεκρίνε δικάσιως νὰ τὸ καταστήσῃ σχολεῖον. Ὅθεν διλοποιήσας τὴν γνώμην ταύτην εἰς τοὺς Προσώτας τῶν Νηξίων, ἔλαβε γράμματα παρ' αὐτῶν, ἀποδεικτικά τῆς ἐπὶ τῷ μονήδριον τούτῳ κληρονομικῆς αὐτῷ κυριότητος, συντίθειν τα εἰς τὸν σκοπὸν του· καὶ πρώτου μὲν, ἀπαλῶν εἰς τὴν Σμύρνην, ἀμίλησε περὶ τοῦ πράγματος μετὰ τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου τῆς πόλεως ταύτης, ὅστις Νάξιος ἦν, καὶ τὰ τροφεῖα προθύμως ἀποδίδου τῇ Πατρίδι, οὐ μόνον παρώρμησε τὸν Καλλίνικον εἰς τὸ καλὸν, ἀλλὰ καὶ χρηματικῶς συνετέλεσεν εἰς τὴν σύστασιν τοῦ σχολείου. Τοῦτο μαθόντες καὶ οἱ ἐν Σμύρνῃ πιθοτεκτονες (Βουτζάδες), Νάξιοι ὄντες οἱ πολλοὶ, ἀπεδέχθησαν καὶ αὐτοὶ τὴν φιλοπάτριδα γνώμην τοῦ Καλλίνικου, καὶ μέροςτι τῶν ἀπὸ τῆς τέχνης ἐτησίων προσόδων ἀποκόψαντες ὑπὲρ τῆς σχολῆς, ὑπεσχέθησαν ἐν ταῦτῳ καὶ διημεκὴ τοῦ καλοῦ ἐπιμέλειαν καὶ προσοσίαν.

Μετὰ δὲ ταῦτα, ἀπελθὼν ὁ Καλλίνικος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ πρὸς τὴν Ἁγίαν Σύνοδον παρακαλεῖς, ἀνήγγειλε τὸ ἀφωσίωμά του, καὶ τὰς ἀνωτέρω συνδρομὰς, καὶ ἀπελθὼν λοιπὸν διὰ σιγιλίου Θεσπεσίου δόγμα, διὰ τοῦ ἐποίου ἢ μὲν κτηματικῆ τοῦ Καλλίνικου κυριότης ἐπὶ τῆς κατὰ τὴν Νάξον μευθῆς τοῦ Ἁγίου Ἐλευθερίου, μετὰ τῶν εἰς αὐτὴν ἀναθημάτων, καταργεῖται εἰς τὸ ἐξῆς· τὸ δὲ Μοναστήριον, ἀπὸ τῆς τοπικῆς ἱεραρχίας, εἰς τὴν ἄμασον, διοίκησιν τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας ἀνατίθειμενον, μεταβιβάζεται εἰς κοινὸν σχολεῖον, Ἑλληνικῆς μαθηστικῆς καὶ χρησικνητικῆς εὐσεβείας· καὶ ἡ μὲν συντεχνία τῶν ἐν Σμύρνῃ Νάξιας πίθοτεκτόνων ἀναδέχεται διημεκὴ τὴν ἐπιμέλειαν τῆς συστάσεως τοῦ σχολείου, οἱ δὲ Πανιερωτάτοι Μητροπολίται Σμύρνης καὶ Παρονάξου, ἀποκαθίστανται ἔφοροι, παρακαλοῦμενοι καὶ τῶν ἐν Σμύρνῃ πρωτευόντων ὁμογενῶν, εἰς διεύθυνσιν ἐν

δεχομένης τινὸς παρεκτροπῆς, ἢ ἀμελείας ἐπιβλαβοῦς εἰς τὰ σωματικά τοῦ σχολείου· αὐτὸς δὲ ὁ Καλλίνικος ἐπὶ πᾶσιν, ἰ μεταστήσας τὸ ἴδιον εἰς κοινὸν, καὶ ἀπαλλάξας αὐτὸ, διὰ τῶν ἀνωτέρω Ἐκκλησιαστικῶν διατυπωμάτων, ἀπὸ πάσης ἱεροσυλίας, ὑπόσχεται δημοσίᾳ, εἴ τι προσπερισθῆ ἐπὶ ζωῆς του, νὰ ἀφοσιῶ καὶ τοῦτο εἰς τὴν σχολὴν, ἡγοῦν νὰ μὴ παύσῃ ποτὲ συντελῶν εἰς προκοπὴν καὶ αὐξήσιν ἐκείνου τοῦ καλοῦ δένδρου, τὸ ὅποιον αὐτὸς πρώτος ἐφύττευεν ἰδίαις χερσίν, ἐπ' ἀφελείᾳ τῆς πατρίδος του.

Ταῦτα καταρθώσεν ἡ φιλογενὴς προαίρεσις τοῦ Καλλίνικου, καὶ ταῦτα ἐπέσπισεν διὰ σιγιλίου Πατριαρχικοῦ ἢ φιλοσόφου τῶν Ὀρθοδόξων μήτηρ, ἢ καὶ ἡμᾶς μεγάλη Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Ὅθεν καὶ ἡ διδασκαλία ἔλαβεν ἀρχὴν ἐκ τοῦ προχείμου εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ ἐν ταῦτῳ συνήχθησαν ἕως 40 μαθηταί· καὶ ὁ μὲν Καλλίνικος τρέχει εὐζωνος εἰς τὸν καλὸν τούτου ἀγῶνα, ἡμεῖς δὲ εὐχόμεθα καὶ ἐλπίζομεν νὰ ἀποδείξῃ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς φιλοτιμίαν, τῷ ὄντι τελειουργὸς καὶ τῷ πράγματι Καλλίνικος.

Εἶχε χρειαζομένη ἡ Νάξος κεινοῦ σχολείου. Ἀλίμενος οὖσα καὶ ἄξενος, μὴδ' αὐτὴ ζειντεῦσα τοὺς κατοίκους, διὰ τὴν οἰκὸν ἀρκούσαν τροφήν, συνοποτρέφει τὴν ἀγροικίαν, καὶ μάλιστα εἰς τὰ ἐνδοτέρω τῶν πολιτισμάτων τῆς. Ὅσον ὑπερέχει πρὸς τὰς ἄλλας νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους, κατὰ τὴν φυσικὴν κατάστασιν, χάρις αὐτῇ οὖσα καὶ τερπνοτάτῃ, τόσον ἐλαττωτέρα εἰς τὰς περὶ τοὺς πόδας, κατὰ τὴν ἡμερικὴν ἐνάθεισιν, ἐκφεύγουσα τὸν ἡμερώτερον βίον καὶ τρόπον. Εἰς ἀναπλήρωσιν δὲ ταύτης τῆς ἐλλείψεως, δὲν ἔχει ἄλλο παρά τὴν παιδείαν ἢ τὴν Νάξος δραστηριώτερον μέσον· δι' αὐτῆς μόνως δύναται νὰ καταστήσῃ τὸ ἥθος τῆς εἰς ὀμαλῶτερον ρυθμῆν, καὶ τὰς φυσικὰς ἀρετὰς νὰ ἐπαυξήσῃ, καὶ νὰ λάβῃ οὕτως ἐπὶ τῶν Κοκκιάδων καὶ Σποριάδων νήσων ἀληθινὴν ὑπεροχὴν.

Ἐὰν οἱ Νάξιοι κατανόησάν τι ταύτην τὴν ἀλήθειαν, δὲν θάλοιν μείνει ἀναπαύομενοι εἰς μόνην τὴν φροντίδα τῶν πιθοτεκτόνων· συντρέχοντες πανπληθεῖ, θέλουσιν ἀποδείξει πρὸς τὸν Καλλίνικόν, ὅτι αὐτὸς ἐκύλιεν ἀπλῶς τὸ πιθάκιόν του, τὸ δὲ ἔργον ἐτελειώθῃ διὰ τῆς ἐπιμελείας των. Ἐὰν δὲ καὶ ἄλλοις τις τῶν ὁμογενῶν θελήσῃ νὰ συνδράμῃ εἰς τὸ σχολεῖον

τῆς Νάξου, διὰ προσφοράς βιβλίων ἢ χρημάτων, ἃς ὑπόκεινται εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, πρὸς τὸν τιμιώτατον Κύριον Ἀλεξάνδρον Μαύρον, ἀνδρα φιλογενῆ, καὶ διὰ χειρὸς αὐτοῦ ἃς προσφέρει τὴν βοήθειάν του.

Ἐ κ σ ι α τ ῖ ς κ ς .

Τῷ τιμιώτατῳ Κυρίῳ Δημητρίῳ Αὐξεντιάδῃ ἐν Χριστῷ ἡμῖν περιπόδητῳ.

Ἡ ἐκ πρώτης θεᾶς ἀνέκαθεν πρὸς αὐτὴν ἀγάπη μας ὑπερπερίσσευσε τώρα, καθότι καὶ πραγματικῶς εἶδομεν τὴς καλῆς πρὸς αὐτὴν ὑπολήψεώς μας τὰ ἀξιεπαινα κατορθώματα. Ἡ ἀφιερωθείσα εἰς τὸ σχολεῖον τῆς Σιατίσης βιβλιοθήκη τοῦ μακαρίτου ἀδελφοῦ τῆς, ἂν καὶ ἔγινεν ἀπὸ τῶν ἰσθμῶν εἰς μνημόσυνον αἰώνιον καὶ ψυχικὴν σωτηρίαν του· εἶναι ἕως ἡμερῶν τεκμήριον καὶ τῆς ὑμετέρας φιλογενεῖς καὶ χρημικῆς προαιρέσεως· ὅθεν καὶ ἀπὸ καρδίας τῆ εὐχόμεθα πολλά καὶ τῆ εὐχόμεθα θεοῦν ἀπειροπλασίτους τὰς ἀνταμοιβάς. Γνωρίζοντες δὲ τὸν φιλογενῆ σκοπὸν τῆς, ὅτι δὲν ἀποδέχθη ἄλλο τι, εἰ μὴ εἰς τὴν σύστασιν τῆς ἐνταῦθα σχολῆς μας καὶ εἰς αὐξίσιν τοῦ φωτισμοῦ τοῦ γένους, μὲ ἀυτὰ ταῦτα σκεπόμεθα καὶ μάλικα νὰ σᾶς εὐχαρισήσωμεν καὶ νὰ σᾶς εὐφρανόμεν· διὰ τοῦτο καὶ σᾶς πληροφοροῦμεν ὅτι κατ' αὐτὸν τοῦτου τὸν φιλογενῆ σκοπὸν σας καθ' ἐκάστην δὲν λείπομεν νὰ φροντίζωμεν διὰ τὴν εἰς τὸ κρεῖττον προαγωγήν τῆς σχολῆς βοηθούμενοι ἐνθεν μὲν μετὰ βιβλία, ἐνθεν δὲ μετὰ χρηματικὰς προσόδους, ὡς σᾶς ἔγινε γνωστὸν τὸ θεᾶρετον τῆς ἐν ἡστέ φιλογενεσάτης Κυρίας Βασιλικῆς (*) εἰς αὐτὴν ταῦτην τὴν σχολὴν ἀφιέρωμα, ἀπὸ τὰ ὅποια ἔχομεν ἀγαθὰς ἐλπίδας ὅτι θελεῖ γένῃ καὶ ἡ σχολὴ τῆς Σιατίσης ζηλωτῆ, καὶ ἐβριθεῖσιν καὶ συντρέχοντες εἰς αὐτὴν μακαριστοὶ καὶ ἀειμνήστοι, καὶ τὰ εἰς αὐτὴν ἀφιερούμενα ὅχι εἰς μάτην, ἀλλ' εἰς κοινὸν ὄφελος καὶ φωτισμὸν τῆς νεολαίας τῆς πατρίδος πατριώτατα, τὸ ὅποσον εἶναι καὶ τῶν ἀειμνήτων ἀφιερωτῶν καὶ συνδρομητῶν τὸ σκοπιμώτατον καὶ κυριώτατον τέλος.

(*) Ἰδ. περὶ ταύτης Λ. Ἐ. Ἀριθμ. 5, Σελ. 90, τοῦ 1817 ἔτους.

Ταῦτα μὲν εἰς εὐχαρίσταν καὶ ἔπαινον τῆς φιλογενεῖς καὶ φιλαγάθου προαιρέσεώς σας· ὁ δὲ τῶν ἀγαθῶν ἔργων ἀρχὴ καὶ ἀντιπραβευτῆς Κύριος εἶθε καὶ εἰς ἄλλαν καρδίαν ἐμπνεύσῃ τὸν φιλογενῆ ζῆλον τῆς τιμιότητός σας, ἀντιβραβεύων αὐτὴν μετὰ τὰς ἀβουνοπαρόχους αὐτοῦ εὐεργεσίας καὶ χάριτας.

Τῆς τιμιότητός σας εὐχέτης πρὸς θεὸν διάπυρος.

Ἐν Σιατίσῃ Μηνὶ Φεβρουαρίῳ, 1818.

Ὁ Σπανίου
Ἰωαννίκιος.

Τῷ ἀξιοπόδητῳ ἡμῖν τιμιότητά σας μετὰ πόθου πατριωτικοῦ ἀσπάζομεθα.

Ἐλάδομεν πρὸ πολλοῦ τὰ εἰς τὸ σχολεῖον τῆς πατρίδος μας ἀφιερωθέντα βιβλία τοῦ μακαρίτου ἀδελφοῦ σας κατὰ τὴν ἰδιόχειρὸν σας καταγραφὴν ἀσφαλῶς μέσον τοῦ συμπαιρωτῆτος Κυρίου Γεωργίου Λέγγου, καὶ πολλὰ ἐμακαρίζομεν, καὶ μακαρίζομεν αὐτὸν, ἐπιθεῶντες μετὰ κινήν φωνὴν τοῦ Αἰωνίου ἢ μνημῆ αὐτοῦ. Ἀλλὰ τὸν μὲν μακαρίτην θελεῖ τὸν ἀνταμείψῃ ὁ μισθαποδότης θεός μετὰ τοὺς οὐρανίους μισθοὺς τῆς αἰωνίου βασιλείας, καὶ θελεῖ τὸν σεφαινώσει μετὰ τὸν ἀμαράντινον σεφαινον τῆς θείαςτου δόξης ἐν τῷ χριστῷ τῶν δικαίων· ἡμεῖς δὲ χρεωσθεῖμεν νὰ ἐπαινώμεν καὶ νὰ εὐχαρισθώμεν πολλά καὶ τὴν ἐντιμότητά σας ὡς συνεργὸν καὶ συντελεσθῆν τῆς εὐεργεσίας καὶ χάριτος· καὶ ἂν ἐβραδύναμεν νὰ ἀποδώσωμεν τὰς κατὰ χρέος ὁμολογίας τῶν χαρισμάτων μὴ ἐκλάθητε αὐτὸ ὡς ἀχαριστῶν, ὅτι ἡ ὀσινὴ νόσος τοῦ θανάτου, ἣτις καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ ἐβλάψε τὴν πατρίδα μας, καὶ ἐφθόνησε καὶ εἰς τοῦτο, ἐπειδὴ μὴς ἐξέρισε μετὰ τὸν φιλῶντος τῆς πρὸς ἀλλήλους πατριωτικῆς κινήσεως, καὶ δὲν ἐπληρώμεν οὔτε εἰς ἓν νὰ συναχθώμεν καὶ νὰ συσχεθώμεν ὡς ἀξίας εὐχαριστίας τῆς ἐντιμότητός σας, εὔτε εἰς ἓν νὰ γράψωμεν. Ἦδη δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τὸν φόβον τοῦτου, θεῶν ἡμῖν καὶ χάριτι, ἀποπληροῦμεν τὸ χρέος καὶ ὁμολογοῦμεν

πολλὰς τὰς χάριτας δεόμενοι συμπράξαι, καὶ παρακαλοῦντι
τοῦ μισθαποδοτῆν Θεοῦ ἵνα ἀντιβραβεύσῃ ὑμᾶς μετὰ τὰς πλε-
σιοπαροῦχος αὐτοῦ χάριτας, ὑγίαν πολυετή, καὶ εὐδαιμονίαν
διηκενῆ χαριζόμενος. Ταῦτα μὲν προσκυνητικῶς καὶ εὐγνωμό-
νας· τὰ δὲ ἔτη σας εἶχσαν Θεοῦ πολυἀρίθμη, ὑγιεινὴ καὶ
πάσης εὐδαιμονίας ἀνάμεσα.

Ἐν Σιατίσῃ, Μηνὶ Φεβρουαρίῳ 1818.

οἱ ἐπίτροποι τῶν σχολείων,
Ἀναστάσιος Γεωργίου,
Γ. Νεόπλου.

(ἔπονται καὶ ἄλλων δεκα πολιτῶν ὑπογραφαί.)—

(Λόγιος ἂν ὁ μακαρίτης ἔφιλογενῆς ὅταν ἔζη· λογίως ἔφι-
λογενῶς τῶντι ἔπραξε καὶ κατ' αὐτὴν τὴν τελευταίαν τῆς
ζωῆς του σιγημὴν, δωρούμενος τῆν βιβλιοθήκην του ὅχι εἰς ἐν-
συγγενῆ, ὅχι εἰς ἕνα φίλου, ἀλλ' εἰς κοινὴν τῶν συμπατρι-
τῶντου χρήσιν. Ὁ κοινὸς πατήρ καὶ σεβασμιὸς ἄρχιερεὺς εὐ-
χεταὶ μετὰ τῶν πολιτῶν τῆς Σιατίσῃς πρὸς Κύριον ὑπὲρ τῆς
ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀμέσως ἀφελόμενοι ἀπὸ τὰ βιβλία
αὐτοῦ μνημονεύουσιν εὐγνωμόνας συχράκις τὸ ὄνομα του,
ἐπαινοῦσι δὲ καὶ τὸν (ἐν Πέσῃ τῆς Οὐγγαρίας διατρίβοντα)
ἐπαινῶν ἄξιον τῶντι ἀδελφὸν τοῦ μακαρίτου διὰ τὴν πικρὴν
ἐκπλήρωσιν τῆς ἐσχάτης ἐκείνου θελήσεως. Ἀλλὰ χάρις ἡ-
μιζόμεν, οἱ τοιοῦτοι ἀγαθοποιὸι ἄνδρες, ὅσοις ὁ μακαρίτης
Γεωργίος Αὐξεντιάδης, νὰ μνημονεύωνται διὰ τὰς πρὸς τὸ θε-
νὸς ἀγαθοποιίας τῶν καὶ παρ' ἀπάντων κοινῶς τῶν ἐργονῶν
μετ' ἐπαινῶν καὶ ἐγκωμίων. Ἡμεῖς ἐπαινοῦντες, τὸ μέρι-
μας, τὸν μακαρίτην, διὰ τὸ θεάρετον, φιλογενῆ καὶ φιλήλευ-
πον ἔργου του δεόμενά θερμῶς τοῦ εἰς τὰ καλὰ ἔργα ἀντι-
σφουμένου καὶ κατ' ἀξίαν τοῦς τὰ τοιαῦτα πράττοντας ἀνταμι-
βουτος Ὑψίστου Θεοῦ νὰ ἐπιβλέψῃ εὐμένεστερον εἰς τὴν ψυχὴν
αὐτοῦ διὰ τοῦτο, καὶ πατήρ ἂν τῶν φώτων νὰ φωτίσῃ με-
τὴν λάμπην τῆς θεϊκῆς του δόξης ἐν τῇ ἐπουρανίῳ του βα-
σιλείᾳ τὸν ἀγαπήσαντα αὐτὰ, καὶ νὰ ἐμπνεύσῃ καὶ εἰς ἄλ-
λους τὰ φρονήματα τοῦ μακαρίτου.)